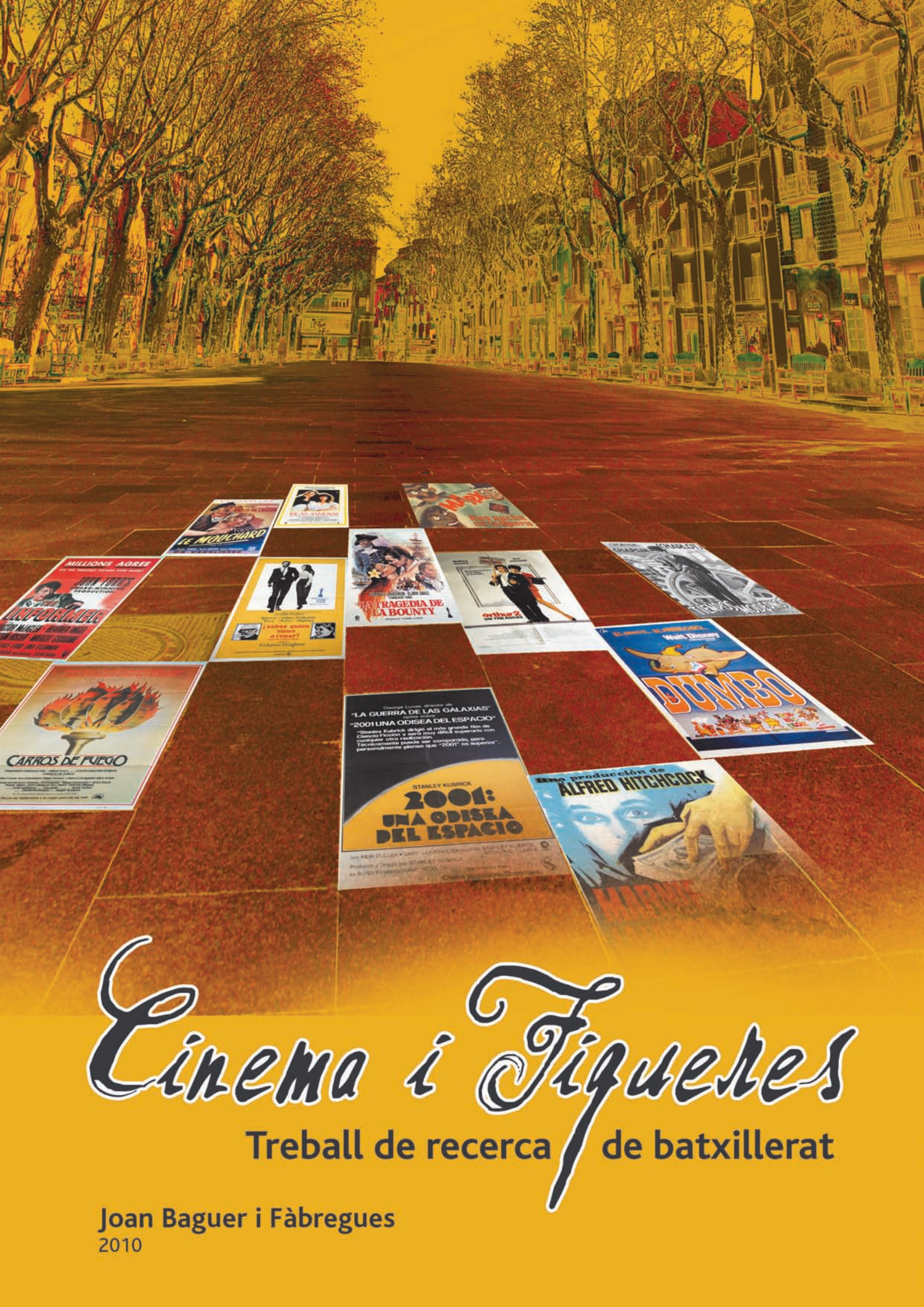

Cinema i Tiqueres

Treball de recerca de batxillerat

Joan Baguer i Fàbregues
2010

*“ Un agraïment a totes les persones
que han fet possible aquest treball,
que han col·laborat d’una o altre
forma, donant-me informació,
motivació, suport tècnic, paciència, i
al fons de tot, han estat al meu
costat.”*

Joan Baguer i Fàbregues

I.	ÍNDIX	2
II .	INTRODUCCIÓ. Treball de recerca.....	3
III.	METODOLOGIA DEL TREBALL.....	5
IV.	INTRODUCCIÓ AL CINEMA. El cinema, una síntesi d'invents.....	6
V.	EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL CINEMA. El cinema i el seu origen.....	7
VI.	HISTÒRIA DE LES SALES DE CINEMA A FIGUERES. Fotos d'arxiu.....	10
VII.	MIRADES DE LA COMPLEXITAT DEL MÓN DEL CINEMA A FIGUERES.....	17
VIII.	EL CINEMA A FIGUERES A L'INICI DEL SEGLE XXI.....	19
IX.	LA PEL·LÍCULA "CON FALDAS Y A LO LOCO"	22
X.	BIOGRAFIES DE LES PERSONES ENTREVISTADES.....	24
XI.	CONCLUSIONS DEL TREBALL.....	28
XII.	FONTS DE INFORMACIÓ ORAL: ENTREVISTES PERSONALITZADES.....	30
XIII.	BIBLIOGRAFIA.....	52
XIV.	WEBGRAFIA.....	53

II. INTRODUCCIÓ. Treball de Recerca.

Quan cursava quart d'ESO, durant el curs 2008/9, a la Sala de la Cate de Figueres es va fer un curs d'*Introducció a la Història del Cinema* dirigit per Alfons Martínez. Vaig assistir-hi com a alumne encuriolit i interessat pel món de la imatge i sobre tot del cinema. A l'hora de triar el tema del Treball de Recerca he tingut molt clar que volia fer-l'ho sobre el cinema. I m'he anat engrescant i el meu interès pel setè art ha augmentat. Després de triar el tema, ha resultat que també hi ha una història familiar relacionada amb el cinema. El meu avi patern em va explicar que el seu pare havia sigut empresari de l'espectacle hi havia portat els cinemes de Flaçà i Celrà.¹ Com anècdota diu que projectaven les mateixes pel·lícules amb una hora de diferència. Portaven les bobines d'una sala de projecció a l'altre en bicicleta.

Després, el següent pas ha estat definir-lo i centrar-me en el seu desenvolupament. El fet que Figueres hagi estat un dels primers llocs de l'Estat espanyol en tenir una sala de cinema, m'ha donat el punt de partida de la importància que ha tingut per a la població de Figueres aquest món d'imatges, que sovint ha estat un lloc per a somiar.

La situació geogràfica i econòmica de Figueres en el moment en que començà el cinema va ser clau pel seu desenvolupament: el fet de ser una comarca fronterera que ha estat connectada amb França i disposar d'un sector benestant que va fer inversions, tot plegat va fer possible que Figueres fos pionera dins del cinema.

L'enfocament d'aquest treball el faig a partir d'entrevistes personalitzades a persones que viuen a Figueres o que han tingut relació amb Figueres i el cinema. A cada persona entrevistada els faig tres preguntes iguals i el motiu ha estat buscar un nexa entre ells per poder fer una conclusió en el final del treball de recerca. Així, poder fer un recull comparatiu, o si més no, que es pugui diferenciar a partir d'un punt de partida igual, en visions diferents i des

---

¹ Anys 1945-1955. Delfi Bagué Fàbrega (font familiar)

d'òptiques diferents. Una d'aquestes preguntes és si han vist la pel·lícula *Con faldas y a lo loco*. El motiu de triar aquesta pel·lícula ha estat que és una de les primeres que en va interessar veure, i la primera que he vist més d'una vegada. A més, també m'he llegit el guió, i com a tal m'ha interessat veure l'estructura que tenen els guions i la importància d'aquests pel director.

Per fer aquest treball m'he adreçat a persones que són professors d'institut dedicats a la imatge, historiadors, col·leccionistes, guionistes, directors, productors, apassionats, actrius/actors ... del món del cinema. Tots ells m'han fet aportacions molt valuoses per enfocar-ho des d'àmbits i visions diferents.

L'última pregunta de les entrevistes realitzades la relaciono amb la ciutat de Figueres i la Sala Edison. Aquestes entrevistes han estat transcrits íntegrament per adjuntar-les al final d'aquest Treball com a font bibliogràfica per així complementar-lo, i poder-les consultar.

Objectius d'aquest treball:

1. Conèixer l'evolució històrica de les sales de cinema a Figueres.
2. Comprendre la complexitat d'aquest món del cinema a partir de la diversitat de persones des d'àmbits diferents.
3. Extreure el cos del treball a partir de les entrevistes individualitzades.
4. Donar a conèixer fets inèdits i desconeguts lligats a la història del cinema a Figueres

III. METODOLOGIA DE TREBALL.

Recerca de la història del cinema a Figueres a través d'entrevistes a persones que tenen o han tingut relació en Figueres i amb el cinema com professionals, afeccionats o bé amb altres vessants com el col·leccionisme, etc... la forma ha estat oral i l'he transcrit, o bé, he formulat l'entrevista per correu electrònic i m'han escrit la resposta.

El procés de dissenyar les entrevistes semi-obertes a cada persona, amb 8 preguntes, 5 de les quals són personalitzades segons el seu perfil i la seva biografia; i 3 d'iguals per a tothom per intentar unificar el treball. Amb una única excepció, l'entrevista de Tomàs Mallol, que ha estat transcrita d'una gravació feta per Laura Duran l'any 2006 en motiu del seu treball de recerca sobre cinema amateur.

Contactar amb les persones entrevistades, referenciar el contacte i mantenir-me en contacte amb les persones entrevistades al llarg del treball per poder-los consultar temes o fets concrets que en puguin suggerir.

Fer una breu ressenya biogràfica de les persones entrevistades i ordenar-les alfabèticament pel cognom. Agrupar totes les entrevistes adjuntar-les com a font bibliogràfica..

També fer la cerca de la història del cinema a Figueres, en el fons local de la Biblioteca Fages de Climent, en forma digitalitzada, tota la premsa local des de l'inici de la primera sala fins a l'actualitat.

He utilitzat de base la bibliografia de l'Institut d'Estudis Empordanesos, a partir dels llibres del cronista figuerenc Josep Mª Bernils Mach.

Fer la portada a partir de pel·lícules projectades a les sales de cinema de Figueres, i referenciades en aquest treball, amb la col·laboració del fons del col·leccionista Lluís Benejam.

Fins a darrera hora he estat atent a les últimes aportacions, per tal de donar cohesió i forma en tots els apartats d'aquest treball. M'han faltat a darrera hora l'entrevista del cineasta Pere Portabella, el productor Pere-Ignasi Fages i el gerent del vídeo club Figueres Sr. Giró.

IV.INTRODUCCIÓ AL CINEMA. El cinema, una síntesi d'invents.

Des de l'antiguitat, l'ésser humà ha manifestat, per mitjà d'escultures, dibuixos o gravats, el desig de reproduir visualment el moviment dels animals i les coses. Recordem, sense anar més lluny, les pintures prehistòriques, trobades en coves, d'animals salvatges saltant o caminant o en posicions que indiquen una intenció de moviment. Des d'aleshores han passat molts segles, i en tots trobem senyals i empremtes d'aquesta dèria, una mica fantasiosa però documentada en intuïcions lògiques, que arriba fins i tot a extrems com el d'intentar el moviment continu.

Hi ha anuals i tractats que relaten tota la cronologia que relaciona aquest afany humà fins que els germans Louis i Auguste Lumière van aconseguir posar a punt "l'invent del segle", anomenat després "el setè art" o, metafòricament parlant, "la fàbrica dels somnis". Els inventors francesos van realitzar la primera sessió de cinema del món el 28 de desembre de 1895, al Salon Indian, situat al boulevard dels Caputxins de París. Van presentar i patentar la seva "càmera projector, que utilitza la pel·lícula Eatsman amb perforacions laterals, la qual llisca entre l'objectiu i un feix de llum mitjançant un mecanisme que fa córrer la cinta a una cadència determinada. Aquesta càmera va fer la primera projecció, entre d'altres, de les pel·lícules "La sortie des usines Lumière" i "Arrivé dut rain à La Ciotat".

Això va ser possible gràcies al descobriment de la fotografia, inventada setanta anys abans, i als avenços realitzats en el camp de la química, la mecànica, l'òptica, i més tard, l'electricitat.

Per fi, la fotografia "es movia" i naixia un nou llenguatge anomenat Cinema, una paraula que ve del grec "Kimera", que vol dir moviment¹.

---

¹ Enciclopèdia Larouse

V. EVOLUCIÓ HISTÒRICA DEL CINEMA. El cinema i el seu origen.

Alhora de definir cinema ens trobem que hi ha moltes definicions i totes elles es complementen.

Aquí podem veure algunes de les definicions més conegudes dels cineastes més famosos:

1. **Jean Lucc Goddard**: La Fotografia és veritat. El cinema és una veritat 24 vegades per segon.
2. **Luchino Visconti**: El cinema mai és art. És una feina d'artesanía de primer ordre a vegades, de segon o tercer com a màxim.
3. **Ettore Scola**: El cinema és un mirall pintat.
4. **Fernando Fernán Gómez**: El Cinema és un vehicle d'expressió ,però no estic molt segur de què sigui un art.
5. **Alfred Hitchcock**: El cinema són 400 butaques per omplir.
6. **André Malraux**: El setè art, el cinema, és una forma d'expressió privilegiada per reactivar els mites, i a més, és una indústria.
7. **Takeshi Kitano**: El cine és una successió d'imatges perfectes.

Es diu que el cinema va néixer amb el cinematògraf. El cinematògraf va ser presentat per primera vegada el 28 de desembre de 1895, al Saló Indien del Grand Café en el Boulevard dels Capuxins de París, on els germans August i Lluís Lumière van oferir la projecció de la pel·lícula "*Salida de los obreros de la fábrica Lumière en Lyon*". Aquest invent l'havien patentat el 13 de febrer del mateix any i el 22 de març havien fet una sessió privada de la Presentació a la Sala de Conferències del Foment de la Indústria Nacional de les Societats Fotogràfiques de França.

La Sala Edison de Figueres va ser el primer cinema de tota la província de Girona i un dels primers de Catalunya.

Sales de projecció.

La sala de projecció, és un espai condicionat per a l'exhibició de pel·lícules on normalment hi ha una pantalla de projecció i un pati de butaques. En el transcurs de la història les sales han sofert variacions i transformacions en

funció dels avenços tecnològics i els canvis d'hàbits, de consum, del públic com a respostes del temps de lleure fruit d'una època determinada.

De les pantalles gairebé quadrades s'ha passat a pantalles panoràmiques, per poder competir amb la televisió. De cinemes d'una sola sala s'ha passat a cinemes amb múltiples sales, oferint una major oferta. Com si fossin centres comercials, amb la intenció de facilitar l'accés i simplificar...però va evolucionant i no en sabem el destí.

Aquestes sales es gestionen per exhibidors que són qui lloguen les còpies d'exhibició dels distribuïdors. En general, en la recaptació de les sales, els exhibidors reben un % dels distribuïdors. Hi ha altres distribucions com els del cinema independent, cinema d'autor, d'amateur i/o en versió original, però, sovint han seguit altres vies fora de l'àmbit comercial.

Les cintes de les pel·lícules després de ser projectades es tornaven als distribuïdors.

Les càmeres de so i les pantalles han evolucionat molt, desde que els germans Lumière el 1896 varen inventar el metroscopi¹. En la primera sala de Figueres la Sala Edison s'emprà, el sistema d'Edison que era el mateix que s'utilitzava a Paris en el Salò Indien, funcionava manualment i feia servir una llanterna que projectava una llum sobre la part darrera d'una imatge projectada sobre la pantalla.

En aquella època les pel·lícules eren de nitrat de 35 mil·límetres², això vol dir que sovint es cremaven i la sessió es parava per poder restaurar la pel·lícula. Les imatges eren poc nítides, imperfectes i a vegades es veien borroses. El moviment era molt ràpid i amb canvis sobtats que feia que es seguis amb dificultat.

Dins de la història del cinema trobem diferents etapes molt diferenciades en general i en concret a Figueres:

Precinema.- reproducció de la realitat a traves d'ombres, imatges animades.

Època muda.- va néixer oficialment el 28 de desembre de 1895, amb els germans Lumière. L'efecte d'un dels primers films “ L'arribada d'un tren a

---

¹ . Un aparell de sobre talua on es visualitzaven les imatges per mitjà d'un lent i la rotació del rotlle es realitzava per un mecanisme de rellotgeria.

² .La pel·lícula de nitrat es crema tres vegades mes rapit que el paper.Era tan inflamable que en algunes ciutats no es deixava ni pujar en un tranvia.

l'estació de Ciotat" i l'efecte de la locomotora feu que el públic s'aixequés ja que semblava que la locomotora hagués de sortir de la pantalla. Qui va influir més en l'època muda fou Griffith, mostrava accions en paral·lel.

La primera pel·lícula projectada a Figueres fou d'aquest estil. Amb un projector que mullaven cada vegada per poder tenir una imatge més nítida.

Època sonora.- el 6 d'octubre de 1927 s'inicià una nova etapa, la veu va fer que molts dels actors de cinema mut desapareguessin, la veu no era l'adequada, aquest fet coincideix amb el crac del 29.

Postguerra.- sorgeix el cinema negre i policíac, a resultes dels escenaris devastadors en que es troben les ciutats europees. Amb l'inici de la guerra freda alguns cineastes americans opten per l'exili com Chaplin i Welles.

Darreres dècades.- després dels anys 70, trobem el cinema espectacular d'efectes per diferenciar-se ja del que vindrà als 80 amb l'introducció del vídeo. Els efectes tipus Spielberg necessiten de la gran pantalla.

El vídeo va néixer a partir de la televisió, però, ràpidament es converteix en un mitjà per poder projectar i construir pel·lícules a nivell privat i particular sense necessitat d'esperar la programació. Sorgeixen els primers locals de lloguer de vídeos.

Tot i que en un primer moment el món del cinema va veure en mals ulls aquest mitjà com un perill de la desaparició del setè art, el pas del temps ha deixat les coses al seu lloc i el vídeo no ha desplaçat el cinema, s'han adaptat bé als temps.

A la llarga el vídeo de reproducció ha quedat més en una línia d'utilització com a suport pedagògic, en la reproducció de pel·lícules que s'han pogut veure en grup i poder fer un debat a posteriori. També, com una eina de divulgació del propi cinema ja que a partir d'aquest aparell molta gent s'ha decantat cap a l'aprenentatge d'aquest. Una eina que ajuda als estudiants de cinema a poder comunicar-se en imatges.

Les càmeres digitals és un nou camí que deixa el vídeo en desús, com tots els processos, quan apareix un nou element ha de passar un temps per tal que agafi forma la nova tecnologia i que les persones que s'inicien els agradi i s'hi familiaritzin.

VI. HISTÒRIA DE LES SALES DE CINEMA A FIGUERES

La presentació de sales de projecció que exposo a continuació va per ordre cronològic segons la data en què es varen inaugurar:

“Salón de la Placeta”.-

Actual emplaçament del Museu de l'Empordà, el dia 10 de març de 1898 es va inaugurar un cinematògraf, varen fer-se varies sessions sense gaire èxit; una sessió a les vuit de la tarda i l'altre a les deu de la nit. Eren sessions molt curtes. Aquest era un local municipal que també s'utilitzava com a sal de ball.

Cinemes ambulants.-

Durant les Fires i Festes de la Santa Creu a Figueres venien atraccions franceses amb els primers cinemes instal·lats en barraques de roba.

També portaven novetats, com les ombres xineses, les figures de cera, les imatges estàtiques de la llanterna màgica¹ sense cap perfecció ni qualitat de moviment.

Les projeccions de les imatges en moviment deixaven enlluernat a tothom, tot la simplicitat de les primeres exhibicions: un tren que arribava a una estació amb el tràfec dels viatgers que pugen i baixen dels cotxes; una cursa de nens ficats dintre uns sacs amb les caigudes còmiques consegüents etc.

Les petites sales cinematogràfiques dels cinemes ambulants s'instal·laven al final carrer Caamaño, al que llavors era el començament de la futura plaça de la Palmera.

Sala Edison.

La primera sala Edison, situada al carrer Sant Pau, a cinquanta metres de la Rambla, i amb una sortida lateral pel carrer Sant Josep. Es va inaugurar 21 de desembre de 1904. El rètol indicatiu de la Sala Edison fou col·locat a primers de maig del dit 1905 amb infinitat de bombetes elèctriques. A l'interior disposava d'un extens jardí que servia com a esbarjo als espectadors durant la mitja part de les sessions cinematogràfiques. La capacitat de la sala era molt reduïda, només de 250 espectadors.

---

¹ La llanterna màgica és un aparell òptic, precursor del cinematògraf.

² Un documental de Montserrat.

Aquest edifici era propietat de la família Genover, la seva filla es va casar amb en Carles Cusí, família benestant de Maçanet que s'havia desplaçat a Figueres, propietari de la primera empresa d'electricitat, així doncs la seva empresa es va convertir amb l'encarregada i facilitadora d'energia elèctrica per a les projeccions i enllumenat de la sala, també fou qui impulsà la primera projecció². L'entrada general valia 25 cèntims. Els temes de les pel·lícules eren considerats de dubtosa moralitat i eren força tractats a la premsa local, especialment en el setmanari catòlic *La Veu de l'Empordà*.

La segona sala Edison, el senyor Cusí en vista del creixement de l'interès dels figuerencs pel cinematògraf, havia iniciat a finals del 1907 les obres d'una segona i nova sala de projeccions. Aquest edifici es reformà continuadament, primerament es projecten en un petit espai i després, ja hi ha una segona sala què s'inaugurà el 5 d'abril de 1908, i tenia una capacitat per 400 persones.

L'edifici modernista és de l'arquitecte Josep Azemar, tal i com es a l'actualitat fou la tercera sala i s'inaugurà a finals de 1913 de grans dimensions, la capacitat era per 800 persones: 300 a platea i 500 persones a l'amfiteatre, els seients ja no eren cadires sinó butaques, amb calefacció per a l'hivern i un sistema d'aire condicionat per a l'estiu. Consistia amb ventiladors amb barres de gel al davant que enviaven aire fresc a la sala, tot i que varen retirar l'invent del gel ja que es consumia molt ràpidament¹.

La darrera projecció 13 de setembre 1984 amb "la invasión de los zombies atómicos"

Horta Gaiolà cinema a l'aire lliure.-

Actual Plaça Josep Pla, antics jardins del Cinema Jardí.

A l'estiu de 1908, després que les sessions a la Sala Edison es suspenguessin a l'estiu, el Sr. Cusi va fer 3 estius seguits cinema als jardins.

Cinema Teatre Municipal.-

Situat en a l'actual Museu de la Fundació-Museu Gala –Dalí, va tenir un petita i curta durada.

---

¹ http://www.diaridegirona.cat/secciones/noticia.jsp?pRef=2710_3_203337_Comarques-futur-lantic-cinema-Sala-Edison-tancar-1984

El 1909 va inaugurar les sessions de cinema, ja que era un edifici pensat per teatre es va haver de projectar al revés per darrera el teló i per tal motiu va caldre construir un balcó tribuna per instal·lar-hi la màquina projectora.

Teatre cinema El Jardí.-

Aquest edifici es l'actual Teatre –Jardí el 1916 s'inaugurà com a Teatre Cinema EL Jardí, popularment conegut com a “Can Garida” era el motiu amb el qual es coneixia el Sr. Pagès, tenia accés pel carrer Sant Pau a l'igual que la Sala Edison.

La salle.

Cinema apte per a tots els públics, en sessió de tarda els diumenges i dies de festa, amb programació de dues pel·lícules, generalment la sala d'abaix dedicada als nois i la sala de dalt a les noies, que es consideraven espectadors externs, aquest cinema gairebé es mantenia amb els alumnes del centre.

Cinema Patronat de la Catequística.-

Com a centre catòlic, va iniciar el cinema el 1924 al carrer Álvarez de Castro, més tard li fou arrendat el Teatre Municipal, era un cinema controlat, els varen fer fora del Teatre Municipal, varen desplaçar-se al carrer Mª Angels Vayreda, fins que construïren l'actual seu de la Cate.

Cinema de la Cate.-

Es va inaugurar el 2 d'octubre 1931 aquest espai fou requisat pel Comitè Antifeixista a l'inici de la Guerra 1936-39 el varen utilitzar com a casa del poble. Més tard tornà com a cinema.

Cinema Al Casino Menestral.-

En una sala independent de la sala de ball, els diumenges s'hi feien sessions de cinema diumenge a la tarda, a partir del 1928, no varen tenir gaire èxit i varen tornar-s'hi a fer sessions organitzades pel la Unió Excursionista de Catalunya el 1954.

Sala Juncària.-

S'inaugura en les Fires i festes de la Santa Creu de 1964, amb un ball de gala. Va tancar el 20 desembre de 1994.

Cinema “Las Vegas”.-

S'inaugura el dia 19 de desembre de 1964 ¹ elogiat com un espai nou, on no s'ha escatimat cap detall, ni un pam de terreny. Una sala de projeccions de molta cabuda al carrer Sant Pau numero 44 als jardins de l'antiga Casa Martí Pujarniscle, tenia sortida als carrers de la Verge Maria i Col·legi. Actualment propietat de la família Portell de Vilafant. Durant anys va ser la sala de projeccions més gran de l'estat espanyol amb una cabuda d'unes 2000 persones distribuïdes entre la platea, club i amfiteatre.

Anècdotes explicades pel gerent dels darrers anys²:

-el nom d'una pel·lícula titulada: "La lluvia cae sobre los cedros" i, en els programes, apareixia com a : "La lluvia cae sobre los cerdos".

- El dia dels Sants Innocents un 28 de desembre de 1980, els robaren sencera la pel·lícula principal de la tarda i una bobina de la segona pel·lícula. Les taquilles eren plenes i la gent s'estava esperant al carrer. Es varen pensar que era una inocentada, però no. La primera la varen canviar i la segona la varen passar sense la segona bobina, i ningú es va queixar.

En l'actualitat hi ha propostes constants de reconversió d'aquest cinema, la darrera va ser feta per l'exregidor Esteve Gratacós (diari de girona 8 de juny del 2010) que proposava la compra de l'edifici per part de l'Ajuntament per convertir-lo en un espai públic multifuncional.

Cinema Park.-

La Sala del Patronat de la Catequística, que estava sense utilitzar, es va convertir en el Cinema Park. Es va inaugurar el 6 d'abril de 1989, promogut per Francesc Giró. La Primera pel·lícula projectada en aquest nou cinema fou *Rain Man* (L'home de la pluja). Pocs dies després de la inauguració, l'Ajuntament de Figueres va prendre l'acord de tancar el local per raons de seguretat, disposició que no es va complir ja que el problema va ser resolt ràpidament.

La sala fou arrendada el 1989 pel Sr. Giró.

Una anècdota d'aquesta sala¹té a veure amb una projecció de *Lola Montes*, l'última pel·lícula de Max Ophüls —avui sortosament restaurada—, en el marc de la programació de les abans esmentades sessions de la Filmoteca, on

---

¹ Vida Parroquial. 24.12.1964.pàgina 010. pdf. Col·lecció Local.

² Entrevista Sr. Camprobí. Annex del treball

¹ personal de l'entrevista Sr. Burgas. Annex del Treball

també em vaig trobar sol davant de la pantalla, però aquesta vegada el projeccionista i l'encarregat de la sala es van apiadar de mi i vaig poder gaudir del testament filmic del mestre vienès.

Cinema Savoy.-

L'any 1976 es va construir aquest cinema, i el gerent fou el Sr. Camprobí¹ fins al seu tancament, quan va tancar va sentir nostàlgia ja que hi va viure l'època més interessant de la seva vida laboral com a empresari.

La primera pel·lícula va ser la Naranja mecànica, aquesta sala en un primer moment volia ser una sala per fer pel·lícules poc comercials o de diferent distribució, es va estrenar en plena transició, novadora amb la programació per voler fer pel·lícules trencadores en diferencia a les altres sales, es va programar cinema X .

La darrera projecció fou la pel·lícula "Nice" del director Jean Vigo i va ser amb música en directa de Pascal Comalade.

Multicinemes.- catcinemes

Seguint un corrent general de la indústria filmografica a Catalunya de concentrar en un espai gran diverses sales s'inauguren 8 sales de projecció amb dues de gran cabuda i les altres més reduïdes, han sopesat un gran canvi a la vida del centre de Figueres, pel que fa a mobilitat es varen inaugurar aquest espai sense accés de transport públic, com una àrea recreativa, també sense previsió d'aparcaments i finalment s'ha convertit, en un problema, en hores punta a l'hivern, l'aparcament.

---

¹ Entrevista Sr. Camprobí. Annex del treball

Sales de cinema que han tancat a Figueres

Sala Edison

Inauguració 21 desembre 1904 - Última sessió 13 setembre 1984

Teatre-Cine El jardí

Inauguració 5 juliol 1914 - Última sessió 22 novembre 1987

Cinema Parc

Inauguració 6 abril 1989 - Última sessió 31 maig 1999

Savoy

Inauguració 22 desembre 1977 - Última sessió 20 novembre 2004

VII. MIRADES DE LA COMPLEXITAT DEL MÓN DEL CINEMA A FIGUERES

¹Figueres és una ciutat coneguda arreu per S.Dalí tot i que pel que fa a la aportació del cinema de Dalí en relació a Figueres” és gairebé nul·la, malgrat que l’any 1929 va ser a Figueres —a la casa familiar dels Dalí i a l’antic cafè Emporium de la Rambla— on Dalí i Buñuel van enllestir el guió, avui llegendari, d’*Un chien andalou*. La tardor de l’any 1978, quan Dalí va fer el pròleg del guió de *Babauo* (en el qual hi ha una referència explícita a la Cambra Agrícola de la Figueres de l’any 1934, on avui hi ha l’actual Muesu de l’Empordà, va anunciar l’estrena mundial, al Teatre-Museu de Figueres del darrer film en què havia participat, *Impressions sobre l’Alta Mongòlia*, en homenatge a Raymond Roussel, que acabava de guanyar la *Màscara d’Or* en el Festival de la Televisió de Londres. Aquest anunci, fet abans de l’inici de la seva davallada física, mai no es va concretar i la idea de fer sessions de cinema al Teatre Museu Dalí, més enllà de les projeccions que en les nits estiuenques es fan en el pati que connecta la Torre Galatea amb el Teatre-Museu, mai no s’ha tirat endavant, com tantes i tantes altres coses que Dalí havia deixat dites... Potser quan es faci realitat la projectada Casa Dalí, es pugui recuperar l’exploració de l’íntim lligam dalinià amb el cinema, constitutiu de tota la seva vida i obra, fins al punt que no es pot concebre Dalí sense el cinema...

Pere Portabella, en la darrera pel·lícula “Silenci abans de Bach”, va gravar algunes escenes de la pel·lícula al castell de Sant Ferran i va fer un càsting adreçat a figuerencs, en el Teatre Municipal de Figueres, o sia que en la fitxa de la pel·lícula trobem el nom de totes les persones figuerenques que hi varem participar.

El Museu del joguet de Catalunya a Figueres disposa d’una sala dedicada a les Il·lusions òptiques on és pot veure com funciona un zoòtrop (antecedent del cinema), o observar diferents fenòmens òptics (anamorfoscopi, etc.); també hi trobem com fer ombres curioses amb les mans, o el joguet CineNic (fabricat a Catalunya, i que va tenir un gran èxit pel fet de ser el primer joguet que permetia la projecció d’imatges en moviment).¹ Una visió que fa entenedora l’evolució del cinema i el seu origen des del joguet.

---

¹ Entrevista Burgas.

¹ pàg. 6 catàleg MJCF

En la Sala Joan Brossa del MJC, sota el nom de Mirada Pere Portabella el 2008 va acollir les diferents taules rodones sobre el cinema, amb la participació del director homenatjat i amb Figueres destacades del món del cinema: Carles Santos, Meriño, Albert Serra, ...

En les ciutats a part de trobar els multicines i les sales anomenades comercials, solen disposar d'una petites sala de projecció on es projecten les pel·lícules que no segueixen el procés de distribució comercial habitual, Figueres no té aquest espai de projecció on es passen pel·lícules de la xarxa de la Filmoteca de Catalunya de fet, mai no hem tingut cinema d'art i assaig pròpiament dit. Allò, que més s'ha assemblet a aquesta modalitat d'exhibició han estat les sessions del cineclub² on s'hi han projectat pel·lícules que a Barcelona havien circulat en règim d'art i assaig. Pel que fa a l'evolució del cineclubisme a Figueres, que a l'època del tardofranquisme i la transició democràtica, les sessions del cineclub Globus eren quelcom més que una projecció d'una pel·lícula acompanyada d'un col·loqui: ²eren un acte amb vocació política en el marc de la lluita antifranquista en el front cultural. Ara les sessions del cineclub es limiten a ser l'oportunitat de veure una cinquantena de pel·lícules a l'any en V.O.S. que, si no fossin projectades pel cineclub Diòptria³, no es veurien a Figueres ja que caldria anar a Girona o a Barcelona per veure-les o bé esperar la projecció per TV o la sortida del DVD.

---

² Cinema Savoy o Cinema Park, una sessió un dia a la setmana. Entrevista Burgas.

³ límitats a una sala i un horari concret

VIII. EL CINEMA A FIGUERES A L'INICI DEL SEGLE XXI

De la mateixa manera que les sales de cinema a la ciutat de Figueres han sofert transformacions, el cinema és un mitjà que ha anat evolucionant amb el pas del temps portat per tots uns fets tecnològics, els costums, els hàbits dels ciutadans, l'espai de l'oci entès d'una forma concreta, etc...Amb tot, el canvi més important s'ha donat en els darrers anys ¹ amb l'arribada de l'anomenada tercera revolució com han estat les telecomunicacions informàtiques. Apareixen noves formes de poder veure el cinema des de casa, ha de deixar ser un acte social compartit a un acte individual, les pel·lícules a Internet, com l'exemple de les descàrregues immediates de pel·lícules acabades d'estrenar amb l'enllaços com "pelis yonquis" amb còpies il·legals gravades en les estrenes. O bé, megavideos que permeten veure les pel·lícules en versió original i es poden triar si es volen o no subtítols, i d'idioma d'aquests. La darrera novetat és poder veure pel·lícules directament d'internet -on-line- sense necessitat de descarregar-les.

Figueres actualment disposa, d'una multisala de cinemes dits " Catcinemes" en el recinte firal amb vuit sales de projecció de cinema comercial.

Aquest únic exhibidor fa una aposta clara pel cinema comercial on el cinema d'autor rarament hi té cabuda¹. Aquesta és una de les raons de l'existència de Cineclub. En una d'aquestes sales, cada dijous durant el curs escolar el cineclub Diòptria programa cinema en versió original, amb una programació de pel·lícules que no es passen habitualment en les sales comercials. Cineclub Diòptria col·labora amb l'Escola Oficial d'Idiomes amb pel·lícules originals de cinema francès, alemany i anglès., i també amb la Coordinadora de Solidaritat de Figueres programant pel·lícules amb temes de cooperació. Tota aquesta activitat de Diòptria té lloc en una de les sales Catcinemes i alguna programació en la Sala de la Cate².

---

¹ un segle després de la seva aparició

² www.lacate.cat/

També el Centre excursionista programa el mes de Novembre Cinema de Muntanya.

L'associació Diòptria, fou creada el 27 d'octubre de 2004, d'àmbit de Figueres i comarca. Amb la finalitat de fomentar, difondre i promoure l'afició i interès pel cinema, en totes les seves diferents manifestacions, i aplegar tots els interessats a veure, fer o discutir de cinema.

A part, també, organitzen taules rodones i cine-fòrums, exposicions, mostres i festivals, i fem col·laboracions cinematogràfiques amb entitats locals.

En aquest segle XXI s'han fet gestions per fer possible establir un vincle entre el cineasta Pere Portabella i la seva obra amb Figueres. Inicialment es va parlar i es varen dur a terme gestions per fer a la casa de natal de Salvador Dalí – actualment de propietat municipal- una sala de projecció i interacció per l'obra de Pere Portabella i tot el que té relació amb el cinema de Salvador Dalí disposar d'un espai de projeccions per exhibir de cinema d'autor, curts i art en format audiovisual.

Figueres va programa l'any 2008 un cicle sobre Pere Portabella anomenat La Mirada Portabella amb tot un seguit de debats, estrenes i projeccions, concerts, exposicions i amb la presència del mateix autor.

Un grup de persones interessades amb el cinema d'autor, amb inquietuds cinèfiles i certa formació cinematogràfica i/o audiovisual associats a l'ACAT (Associació Cinematogràfica i Audiovisual Tramuntana) amb l'objectiu d'escriure guions, fer curts i crear un festival de curtmetratges a Figueres, entre d'altres coses. Des de llavors han produït una vintena de curts i portem ja sis edicions del FESTICURTS des de 2004.

Enguany aquesta associació ha encetat el cinefòrum del Pla de Barris, i periòdicament organitzen mostres en diversos locals de Figueres. La fórmula: projecció de pel·lícula + debat, és una fórmula coneguda i contrastada, segurament no tant atractiva com anar al mig de Figueres a escoltar música amb una birra a la mà, però igual o més interessant. Les pel·lícules sempre generen debat, ja sigui des del punt de vista artístic o tècnic, com pel missatge que desprenen. El públic, però, ha d'estar predisposat a l'activitat en qüestió, al debat. En aquest sentit, el cinefòrum del Pla de Barris ha generat debat cinèfil, cinematogràfic i social.

També periòdicament donem suport a joves creadors que volen fer un curtmetratge.

La darrera notícia relacionada amb el cinema i Figueres, ha succeït en el temps que estava redactant aquest treball, Figueres ha estat representada, a la 67 mostra de Venècia (Secció Orizzonti) i al Festival Internacional de Cinema de San Sebastián (Secció Made In Spain) d'enguany, per Lluís Galter i Sànchez com a director novell amb la pel·lícula "Caracremada", que gira al voltant de la resistència llibertària de la post-guerra centrada en la figura de Ramon Vila Capdevila, últim maqui català. Ha estat possible portar a terme aquest projecte gràcies a la creació de l'Associació Passos Llargs amb la qual s'aconsegueix la participació de l'Ajuntament de Berga, la Diputació de Girona, el Museu de l'Exili de la Jonquera, el Consell de les Arts, el Memorial Democràtic...i les productores Mallerich Films-Paco Poch i Cromosoma s'incorporen al projecte, un inici que va començar amb una beca per a joves autors cedia per l'Ajuntament de Figueres el 2008.

IX. LA PEL·LÍCULA “CON FALDAS Y A LO LOCO”

A partir de les persones entrevistades exposo les seves impressions, crítiques i aportacions sobre aquesta pel·lícula, i amb la seva fitxa tècnica corresponen de la pel·lícula “ con faldas y a lo loco”,

TÍTOL ORIGINAL Some Like It Hot

ANY 1959

DURADA 119 min.

PAÍS

DIRECTOR [Billy Wilder](#)

GUIÓ Billy Wilder & I.A.L. Diamond (Relato: Robert Thoeren & Michael Logan)

MÚSICA Adolph Deutsch

FOTOGRAFIA Charles Lang Jr. (B&W)

REPARTIMENT [Marilyn Monroe](#), [Tony Curtis](#), [Jack Lemmon](#), [George Raft](#), [Pat O'Brien](#), [Joe E. Brown](#), [Behemiah Persoff](#), [Joan Shawlee](#), [Billy Gray](#), [Dave Barry](#), [Harry Wilson](#)

PRODUCTORA United Artists presenta una producció Ashton Pictures / The Mirisch Corporation

PREMIS [1959](#): Oscar: Millor vestuari (Blanc & Negre). 6 nominacions
[1959](#): Globus d'Or: Millor pel·lícula: Comèdia

GENERE [Comèdia](#) | [Anys 20](#)

SINOPSIS Joe y Jerry són dos músics del piló que es veuen obligats a fugir després de ser testimonis d'un acte de pilleria i d' un ajustament de tractes en temps de la llei seca. Ja que no troben treball, decideixen vestir-se de dones per tocar en una orquesta. Joe aviat assumirà un doble rol, ja que fingeix ser un magnat impotent per conquistar Sugar Kane, mentre que Jerry és perseguit per un milionari que vol casar-se amb ell creient que és en realitat una dona.

Aquesta pel·lícula ha donat molt de si pel que fa als gustos de les persones entrevistades, depenent de la relació d'aquestes amb el cinema i l'edat.

A Lluís Benejam li va impressionar la seqüència quan arriba la Marilyn Monroe al tren i fa un moviment de maluc per evitar una fuita de vapor i en Jack Lemmon caracteritzat de dona. També a l'última seqüència, on Osgood Fielding III (Joe E. Brown) li diu a Jerry Daphne (Jack Lemmon): —ningú és perfecte (*nobody's perfect*).

Aquesta pel·lícula no necessàriament fou una influència en la història del cinema, però, es tracta d'un arquetipus de cinema dels EUA i de la seva època¹, el director va tenir habilitat per tractar temes tabú com la transsexualitat i va saber presentar escenes de caràcter eròtic respectant el codi Hays (codi de censura actiu als EUA en aquell moment) en el context de tensió que hi havia als EUA en aquella època amb la caça als comunistes.

La pel·lícula manté dosis de comèdia esbojarrada però alhora és crítica², una peculiaritat del director, tot i que no és segons Carles Font, la millor pel·lícula de Billy Wilder.»

Per una banda la Laura Duran parla de comicitat i del fet que és una pel·lícula transgressora. I Josep Maria Joan diu que és divertida, però si la veiéssim en l'actualitat podria semblar carrinclona.

Per altra banda l'Alfons Martinez diu que és una de les millors i més ben aconseguides comèdies de Billy Wilder. Segons ell han passat més de cinquanta anys des de que la varen estrenar i no es veu passada de moda amb un altre és un muntatge trepidant, a ritme de jazz o de charleston, i amb uns diàlegs ràpids i divertits.

Amb motiu del recent traspàs de Bernard Schwartz, més conegut com a Tony Curtis, que en la pel·lícula és Joe, el saxofonista que s'enamora de Sugar Kane, que té el cos de la Marilyn el cinèfil Joan Francesc Burgas l'ha tornat a veure i el va impressionar, molt particularment, el número de "I'm thru' with love" on la llum del projector, amb el seu joc d'ombres, transfigura el cos de Norma Jane en el cos sublim d'una deessa de l'Olimp fílmic del Hollywood del *sixties*; no en va, Terenci Moix a *El dia que va morir Marilyn*, va convertir la diada del seu traspàs en una fita mítica per a tota la seva generació³.

---

¹ Entrevista Caron, F.

² Entrevista Font, C.

³ Entrevista Burgas, J.F.

X. BIOGRAFIES DE LES PERSONES ENTREVISTADES

Exposo tot seguit per ordre alfabètic de cognom, i una petita resenya de la biografia més rellevant de les persones entrevistades relacionades amb el Cinema i Figueres:

Bassas, Angels.

Actriu. Estudià les primeres classes de Teatre amb Salvador Torras, membre i director de la Funcional Teatre i en l'actualitat Director del Teatre Municipal de Figueres. Llicenciada en Art dramàtic en l'especialitat de l'interpretació el 1992, per l'Institut de Teatre de Barcelona d'UAB. Relació de pel·lícules de cinema on ha participat com actriu: *Catalunya Uber Alles*, de Ramon Termens (2010) *Negro Buenos Aires*. Dir. Ramon Termens. 2009 *El juego del ahorcado*. Dir. Manuel Gómez Pereira. 2009 *Entre las piernas*. Dir. Manuel Gomez Pereira. 1999. *Jo també em dic Júlia*. Dir. Romà Guardiet. 1998. *Tan lejos tan cerca*. Dir. Dani Vázquez. Cortometraje. 1998. *Tempus fugit*. Dir. Xavier Bernaveu. Mediometraje. 1996. *Barcelona*. Whit Stillman. 1993.

Benejam, Lluís:

Figueres 1954

Col·leccionista de material de cinema. Treballa en la creació d'un arxiu amb informació de les pel·lícules que han estat emeses a l'estat espanyol.

Ha participat en diverses exposicions, individuals i col·lectives, les més destacades: Museu del Joguet (Figueres, 1985), en homenatge a Tomàs Mallol per reivindicar la seu del Museu del Cinema a la Sala Edison.

És el promotor de la Fira del Col·leccionisme dedicada al món del Cinema, que té lloc a Figueres dins les Fires i Festes de la Santa Creu.

Burgas Calaf, Joan Francesc.

Figueres1951. Llicenciat en Filosofia i Lletres. La tesi doctoral li dirigeix Christian Metz, en llenguatge cinematogràfic i escriptura fílmica a l'Escola d'Hautes Études Pratiques de la Sorbote. Després endega una nova tesi doctoral sense fi sobre *L'Angelus Dalí*.

Vinculat al Grup de Treball de Pere Portabella i Carles Santos, entra en l'escenari políticocultural figuerenc a través de l'Assemblea de l'Alt Empordà i el Congrés de Cultura Catalana. Responsable del Gabinet de l'Alcaldia 1983-1995, presidit per Marià Lorca, Es reincorpora a l'Ajuntament durant el mandat de Joan Armangué, col·labora en el procés d'elaboració de *L'Estratègia urbana i territorial de la Figueres del segle XXI* i en d'altres estudis estratègics. En l'àmbit periodístic ha estat corresponsal del *Diari de Barcelona* i ha col·laborat a *Presència*, *L'Empordà Federal*, i *Hora Nova*. Segons llegendes urbanes ha disseminat una pluralitat d'heterònims i se l'ha vinculat amb Kaplan, Bouvard i Pécuchet, Nyic-Nyic i els 3 π mesons.

Caron, Fèlix-étienne.

Québec 1986. Professor al Collège Montmorency, de cinema a Montreal. Ha impartit cursos de Cinema dels EUA, Cinema quebequès, Cinema popular, Curs de producció, Creació de guions, Anàlisi i crítica de cinema, i Fotografia. Ha col·laborat en la creació de diversos curtmetratges independents professor de història de cinema a Montreal, viatger d'estiu a Figueres amb la sort de poder contactar amb ell a través d'en Josep Maria Joan I Rosa.

Camprubí Ribalta, Joan.

Fill d'empresari de cinemes. Estudià empresarials a Esade. La fundà l'empresa Trokel Pack, dedicada a la fabricació de caixes de cartró troquelades. L'any1976 es va construir el cinema Savoy i se'n va fer càrrec. Un any més tard, em van oferir portar els cinemes Las Vegas i la sala Juncària. Finalment l'any 1998, juntament amb soci varen construir els multicinemes actuals a la Ronda Firal.

Duran Arroyo, Laura.

Figueres 1989. Estudiant de Turisme a UDG. Va fer el treball de recerca “EL cinema amateur” Va entrevistar a Tomàs Mallol, fundador del Museu de Cinema de Girona.

Font Garcia, Carles.

Figueres 1971 . Llicenciat en Filologia; President de Dioptria i aficionat al cinema, a la literatura i les arts en general. Aficionat al cinema d'autor -entenent per això quan un equip de persones amb el seu director al capdavant intenta fer un treball de creació o sigui que considera la pel·lícula com a obra artística, tot i que li agraden tots els gèneres a excepció dels de western i els de terror.

Galter Sanchez, Lluís.

Figueres 1983. Llicenciat en Comunicació Audiovisual a la Pompeu Fabra. Escola de cinema de Praga. Beca Agita de l'Ajuntament de Figueres per la direcció de la pel·lícula caracremada. Autor de curmetratges “La ràdio de Kirk Douglas”, “Aventures i desventures de l'acordió que va dir prou”, documentals “Kapr”, i “Berlin: nova simfonia en 325 postals”.

Joan Rosa, Josep Maria.

1940, Figueres. Col·leccionista. Fundador i director del Museu del Joguet de a Figueres des de 1982, creat a partir de la seva col·lecció privada de jocs i joguets i el 1998 el nou Museu del Joguet de Catalunya. S'hi exhibeixen prop de 4.000 peces: Meccano, teatrins, cavalls de cartró, cuines, pilotes, baldufes, cotxes, avions, trens, nines, jocs per a invidents... Alguns d'aquests joguets havien pertangut a personatges com Anna Maria i Salvador Dalí, Federico García Lorca, Josep Palau Fabre, Quim Monzó, Frederic Amat, Joan Miró, Joan Brossa... i aquesta tardo rep el premi de Fulla de Figueres màxima distinció que ofereix la ciutat de Figueres a persones destacades per la seva tasca cap a la cultura.

Mallol, Tomàs.

Sant Pere Pescador, 1923. La seva col·lecció està esposada al Museu de Cinema de Girona. Apassionat del cinema. Interessat pels aspectes tècnics dels aparells relacionats amb el cinema. El 1956, va realitzar la seva primera

pel·lícula com a cineasta amateur “ El pastor de can Sopa” i una única pel·lícula professional “ Su propio destino” Ha realitzat 31 curts cinematogràfics.

Martinez Puig, Alfons.

Figueres

Professor d'història de cinema .

Payró Farrés, Joan.

Ripoll, 1940. Jubilat a Figueres i aficionat al cinema. Col·leccionista de programes de cinema des de l'edat de 7 anys. Participa en el butlletí filatèlic de Nadal amb recordatoris i homenatges a pel·lícules i figures del cinema.

Portabella, Pere.

Figueres 1929. Fulla de la ciutat de Figueres com a persona d'una gran importància per que va marcar una època dins del cinema Barcleona com escola, en l'actualitat amb una col·lecció molt important de cinema contemporani. Va estrenar la seva pel·lícula “Silenci abans de Bach” a Figueres en unes Jornades anomenades Mirada Portabella i amb debats interessants organitzats al Museu de Juguets de Figueres i al Museu de l'Empordà.

Rodon Catalan, Empar

Barcelona, 1952

Llicenciada en Belles arts. Estudis d'escenografia a l'Institut del teatre. Professora IES Alexandre Deulofeu de Figueres. Escenògrafa de la Funcional Teatre.

Ruiz, David.

Figueres, Festicurts

Senén Álvarez, Germà

Professor i germà de la Salle a Figueres

XI.CONCLUSIONS DEL TREBALL

L'execució d'aquest treball m'ha enriquit culturalment i m'he adonat alhora de fer el cos del treball de la seva complexitat, ja que en principi semblava senzill, però en realitat per ser fidel a les primeres previsions ha resultat més difícil del que em pensava. He hagut de planificar de nou el calendari previ. El que he fet, doncs, per facilitar la tasca, ha estat partir inicialment d'esquemes bàsics i després ampliar-los. L'altre aspecte a tenir en compte és el d'entrevistar persones. A mesura que he anat coneixent la persona entrevistada i la seva biografia m'he vist en la necessitat de canviar i rectificar algunes entrevistes amb noves preguntes, les respostes de les quals m'han orientat cap altres aspectes sovint desconeguts per a mi. Un exemple d'això ha estat an l'hora d'entrevistar el jove director de cinema figuerenc Lluís Galter. Quan ja tenia previst d'entrevistar-lo i amb les preguntes fetes, la seva darrera pel·lícula va ésser seleccionada pel Festival Internacional de Venècia i també el Festival de Sant Sebastià a Donostia, obligant-me a canviar la seva entrevista per recollir aquesta notícia que afecta positivament al Director i de retruc a la nostra ciutat.

A mesura que em centrava en la recerca del món del cinema m'he adonat de la complexitat i diversitat d'aquest gegant de la imatge i la comunicació que és l'anomenat "setè art". L'exposició de les imatges, els guions, l'ambientació, la il·luminació, el so, la música, el vestuari, els aspectes comercials com els de la distribució o les sales de projecció... són elements a tenir en compte en la valoració de la feina que exerceixen els diferents tècnics que intervenen en la realització d'una pel·lícula. Una infinitat de professionals que són bàsics per tal que el productor i sobretot el director del film —que és qui en principi té la darrera paraula en el concepte estètic de la pel·lícula— puguin desenvolupar la seva tasca.

Altrament, un treball de recerca sobre el cinema té, igual que aquest, la dificultat d'haver de lligar una infinitat d'aspectes que cal orientar per no divagar

i centrar-se en el tema a fi i efecte d'aconseguir una cohesió total, ja que tenia el risc de perdre de vista l'objectiu final.

Els mitjans audiovisuals formen part de la nostra vida quotidiana, fins al punt que vivim en un món d'imatges. I és que el seu ús s'ha generalitzat en tots els aspectes professionals. Més enllà d'entendre'ls com a art i espectacle són un bon recurs per la pedagogia i l'aprenentatge de múltiples oficis i professions i per tant instruments i eines de suport a l'educació.

Veig el cinema també com una possibilitat i com un repte per a la formació des de tots els àmbits de la societat: cultural, artístic, històric, social, polític, ambiental i educatiu. Una eina per la comunicació i el respecte entre cultures i formes de pensar diverses que a través de la imatge es fan més entenedores. Com deia el filòsof Marshall McLuhan¹, “una imatge val més que mil paraules”.

Per últim aquest treball no hagués obtingut els seus objectius sinó hagués estat, a banda de la recerca bibliogràfica, per les entrevistes personalitzades, ja que aquestes han estat la millor font per obtenir nova informació i conèixer anècdotes fins ara desconegudes pel gran públic del cinema a Figueres.

---

¹ <http://www.marshallmcluhan.com/>

XII: FONTS DE INFORMACIÓ ORAL:Entrevistes personalitzades

Angels Basses	<u>contacte:</u> Salvador Torras
Actriu	<u>angelinabassas@yahoo.es</u>

1. Com actriu, prefereixes el teatre o el cinema? Diguem el perquè?

Teatre. El teatre no s'ha de deixar mai, és el que ens manté a la professió. La televisió i el cinema són més efímers. Però a mi m'agrada treballar en els tres mitjans, dignament, m'encanta la càmera! Es màgica. Sóc una apassionada de la meva feina, sigui en el mitjà que sigui, només canvien els codis.

2.Quan vares començar les primeres classes de teatre amb en Salvador Torras, quin era el teu objectiu?

En Salvador va ser el primer "mestre" de teatre que vaig tenir. Amb 12 anys no tens objectius, només afinitats, ganes de jugar i provar coses, i jo vaig tenir la sort de descobrir el teatre a l'escola. Això és primordial pels que som de províncies. L'escola et dona noves portes a obrir el teu talent innat, que s'ha de destapar. En Vador era un entusiasta, i em va contagiar l'amor a l'actuació.

3. Què t'ha sorprès més del cinema com actriu?

La poca responsabilitat dels directors de càsting i de cinema, per conèixer veraders "actorassos" de teatre que podrien estar fent cinema. La llei d'una cara bonica, sense actor darrera. I amb això no vull dir que en aquest país no tinguem grandíssims actors de cinema, que hi són.

4.Com es un dia d'una actriu quan està rodant una pel·lícula de cinema?

Esperar,esperar i esperar...passar fred als exteriors,estudiar a la sala de maquillatge, estar esgotat esperant durant hores i després haver d'estar genial quan finalment toca rodar la teva seqüència.

5.Pots dir-me alguna anècdota relacionada amb el cinema? I amb Figueres? Anècdotes de Figueres no acabariem mai....

6.Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"? Sí es clar, estan meravellosos

7.Una cosa que t'impresionés?Tot,

8.Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Fa anys que reivindico la Sala Edison, anys!! Va ser molt important per mi, està gravada a la retina dels meus ulls d'infant, quan hi anavem a escoltar concerts. Però els polítics no m'han escoltat mai. I es podreix una sala meravellosa.

Burgas Calaf , Joan Francesc	<u>Contacte:</u> familiar
	hannsronnin@gmail.com

1 . Quina relació has tingut amb el cinema des de dins: realitzadors, productors, directors...?

El fet d'anar a estudiar a Barcelona va significar un salt qualitatiu en la meua vida de cinèfil. Vaig descobrir les coordenades del mapa barceloní a mida que sovintejava els cinemes disseminats arreu de la ciutat, la xarxa de cineclubs, els instituts de cultura estrangers (francès, alemany, italià i americà), l'escola Aixelà, l'Institut de Teatre i la Filmoteca, on recuperava a tota màquina les pel·lícules que no havia pogut veure a Figueres. La meua arribada l'any 1966, per fer el Preu (com aleshores s'anomenava el curs que es feia abans d'entrar a la universitat), va coincidir amb l'eclosió del fenomen cinematogràfic de l'Escola de Barcelona i el sorgiment de les sales d'art i assaig on es podia veure aquella part de la producció dels *nous cinemes* d'arreu del món, que la censura franquista permetia. En aquella època universitària, *prima della rivoluzione*, vaig apostar per relligar les meves dues passions dominants: la filosofia i el cinema. En concebre el projecte d'una tesi doctoral dedicada a la Semanàlisi fílmica, on volia articular una triple perspectiva teòrica: la marxista, la psicoanalítica i la semiològica, vaig posar-me en contacte amb la gent que es movia en l'avantguarda del món del cinema en general i, molt en particular, amb el figuerenc Pere Portabella, que volia aplegar en un sol procés unitari la pràctica cinematogràfica i la pràctica política: "fent políticament cinema polític", com deia el Godard d'aleshores...

Una altra porta d'accés al món del cinema van ser les meves estades familiars a Perpinyà on, gràcies a la colla dels *Amis du Cinéma*, vaig tenir accés a tot un ventall de pel·lícules que, per raons de la censura omnipresent, no es podien projectar a les nostres pantalles.

2 . Dins del cinema d'art i assaig o no comercial a Figueres, podries explicar-me una mica els inicis i quina ha estat la seva evolució?

De fet, a Figueres, mai no hem tingut cinema d'art i assaig pròpiament dit. Allò que més s'ha assembletat a aquesta modalitat d'exhibició han estat les sessions del cineclub on s'hi han projectat pel·lícules que a Barcelona havien circulat en règim d'art i assaig. Pel que fa a l'evolució del cineclubisme a Figueres, dir-te que a l'època del tardofranquisme i la transició democràtica, les sessions del cineclub Globus —on vaig participar— eren quelcom més que una projecció d'una pel·lícula acompanyada d'un col·loqui: eren un acte amb vocació política en el marc de la lluita antifranquista en el front cultural. Ara les sessions del cineclub es limiten a ser l'oportunitat de veure una cinquantena de pel·lícules a l'any en V.O.S. que, si no fossin projectades pel cineclub Diòptria, no es veurien a Figueres ja que caldria anar a Girona o a Barcelona per veure-les o bé esperar la projecció per TV o la sortida del DVD.

3 . Creus que Figueres es una ciutat especialment cinèfila?

A manca d'un estudi ben fonamentat de la recepció del cinema a Figueres, a títol purament intuïtiu no crec que es pugui dir de la nostra ciutat que és "especialment cinèfila". Com a mostra un exemple: quan es van deixar de fer les sessions de la Filmoteca de la Generalitat i Figueres es va convertir en una de les poques capitals de comarca que no participava en la xarxa de distribució de la Filmo, no es va produir cap mena de moviment reivindicatiu que forçés al Consistori figuerenc a reconsiderar la seva decisió de prescindir de l'oportunitat de gaudir d'aquest servei d'exhibició cinefílic.

4 . Saps alguna anècdota sobre Figueres i el Cinema que puguis explicar?

Lligada amb la pregunta anterior, un parell d'anècdotes. Una fa referència a quan vaig anar al Museu de l'Empordà a veure *L'Eden et l'après*, una pel·lícula d'Alain Robbe-Grillet, el líder del *nouveau roman* reconvertit en director de cinema, em vaig trobar amb la sorpresa que no hi havia ningú més a la sala. L'encarregat de la projecció, molt amablement, em va suggerir que, donades les circumstàncies, era millor deixar-ho córrer, cosa que vaig acceptar sortint a correu amb el temps just per a poder veure *El Gran Carnaval*, una pel·lícula de Billy Wilder de l'any 1951 —l'any que vaig néixer— que aquests darrers dies ha estat rescatada pels mitjans informatius amb motiu del *gran carnaval* de la mina xilena de San José, que s'ha posat en escena en temps real per a la Societat de l'Espectacle a escala plantetària.

I l'altra anècdota té a veure amb una projecció al Cinema Parc de *Lola Montes*, l'última pel·lícula de Max Ophüls —avui sortosament restaurada—, en el marc de la programació de les abans esmentades sessions de la Filmoteca, on també em vaig trobar sol davant de la pantalla, però aquesta vegada el projeccionista i l'encarregat de la sala es van apiadar de mi i vaig poder gaudir del testament filmic del mestre vienès.

5 . Quina ha estat l'aportació de Salvador Dalí i/o Museu Dalí, en el Cinema relacionat amb Figueres?

Si consultes el catèleg *Dalí & Films* de l'exposició sobre Dalí i el cinema que es va dur a terme a Tate Gallery de Londres fa tres anys, pots constatar que "l'aportació en relació a Figueres" és gairebé nul·la, malgrat que l'any 1929 va ser a Figueres —a la casa familiar dels Dalí i a l'antic cafè Emporium de la Rambla— on Dalí i Buñuel van enllestir el guió, avui llegendari, d'*Un chien andalou*. La tardor de l'any 1978, quan Dalí va fer el pròleg del guió de *Babauo* (en el qual hi ha una referència explícita a la Cambra Agrícola de la Figueres de l'any 1934, on avui hi ha l'actual mE, de resultes d'un dels nyaps més colossals de l'urbanisme franquista figuerenc!) va anunciar l'estrena mundial, al Teatre-Museu de Figueres del darrer film en què havia participat, *Impressions sobre l'Alta Mongòlia*, en homenatge a Raymond Roussel, que acabava de guanyar la *Màscara d'Or* en el Festival de la Televisió de Londres. Aquest anunci, fet abans de l'inici de la seva davallada física, mai no es va concretar i la idea de fer sessions de cinema al TMD, més enllà de les projeccions que en les nits estiuenques es fan en el pati que connecta la Torre Galatea amb el Teatre-Museu, mai no s'ha tirat endavant, com tantes i tantes altres coses que

Dalí havia deixat dites... Potser quan es faci realitat la projectada Casa Dalí, es pugui recuperar l'exploració de l'íntim lligam dalinià amb el cinema, constitutiu de tota la seva vida i obra, fins al punt que no es pot concebre Dalí sense el cinema...

6 . *Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"?*

L'última vegada que l'he vist, ha estat amb motiu del recent traspàs de Bernard Schwartz, més conegut com a Tony Curtis, que en la pel·lícula és Joe, el saxofonista que s'enamora de Sugar Kane, que té el cos de la Marylin...

7 . *Una cosa que t'impressionés?*

Em va impressionar molt particularment el número de "I'm thru' with love" on la llum del projector, amb el seu joc d'ombres, transfigura el cos de Norma Jane en el cos sublim d'una deessa de l'Olimp fílmic del Hollywood del *sixties*; no en va, Terenci Moix a *El dia que va morir Marilyn*, va convertir la diada del seu traspàs en una fita mítica per a tota la seva generació. Una generació nascuda en la postguerra, uns quants membres de la qual van fer de la cinefília una manera de viure a recer del principi de la realitat de la Dictadura franquista...

8 . *Podries dir-me una possible sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?*

En recapitular la història de l'enfosament *titànic* de can Cusí, al llarg dels darrers trenta anys de vida municipal, penso que la nostra ciutat té la Sala Edison que es mereix i el seu estat ruïnós és una gran metàfora de Figueres...

BENEJAM, Lluís	<u>contacte:</u> CASINO MENESTRAL-CEE	
COL.LECIONISTA	Tel. 972509921	rogersl@intercogi.com

1. *Quan va començar l'afició pel col·leccionisme sobre el cinema?*

Fa 41 anys, quan vaig començar a treballar d'aprenent a la impremta Trayter de Figueres, que era l'encarregada d'imprimir la programació que sortia darrera els programes dels cinemes de la Sala Edison i El Jardí. La impremta Cabrafiga imprimia la programació de Las Vegas i de la Juncària.

Durant anys a la sortida dels cinemes et donàvem propaganda de la propera sessió. Davant sortia reproduït el cartell de la pel·lícula o una imatge d'aquesta diferent al cartell i al dors, la programació de la següent sessió. N'hi havien de totes mides, fins i tot alguns eren troquelats. Després de la guerra civil, darrere hi solien imprimir Arriba España, Viva Franco o Año de la victoria. L'ús massiu va desaparèixer als anys 80 a causa del cost que representava, ja que els propietaris dels cinemes els havien de comprar a les distribuïdores i després havien de pagar la impressió del dors. Per aquest motiu, hi ha molts programes que al darrere són en blanc.

Més que agradar-me el cinema l'afició a col·leccionar el programa de ma va ser degut a considerar-lo una obra d'art, doncs, la imatge que apareixia et feia decidir anar veure la pel·lícula programada o no. Era un reclam publicitari de primer ordre.

2. L'Alfons Martinez, persona ja entrevistada pel treball com a professor d'Història de Cinema en un curs a la Cate 2008/09, en va dir que eres el figuerenc amb més informació sobre el cinema, com es va iniciar la Fira de Cinema a Figueres, ets el fundador impulsor?

No se si soc el figuerenc amb més informació sobre cinema. De fet és una qüestió que no em preocupa.

Durant anys vaig contactar amb molt col·leccionistes de programes de mà arreu d'Espanya i vam fer intercanvis molt interessants. Fins arribar a tenir una col·lecció de més de 17.000 unitats. L'any 1985 la col·lecció va quedar aturada, doncs amb la meva dona vam muntar una empresa i els programes de ma van quedar arraconats. Varen haver de passar deu anys abans que en tornés a fixar amb ells. De fet va ser per recomanació d'un metge que em va tornar agafar la il·lusió a reprendre la col·lecció.

El motiu va ser que per aixecar l'empresa hi vam dedicar moltíssimes hores, i vaig viure en primera persona el que és un estat d'estres i angoixa, el cos va dir prou i vaig tenir que anar al metge. La recepte que em va donar va ser que tenia que tenir, apart de la feina, alguna distracció, ja que el 100%, en aquells moments era només treballar.

El 1995 es va celebrar el centenari del cinema i em van proposar fer una exposició al Cercle de Belles Arts de Sabadell, una exposició que després es va poder veure a altres ciutats de Catalunya. La temàtica de la mostra girava al voltant de les pel·lícules guanyadores d'un premi oscar.

3. Tens pensat on dipositar la teva col·lecció?

De moment no tinc previst on dipositar l'arxiu. Primer he de parlar-ne amb la família. No se si coneixes l'institut de cinema Jean Vigo de Perpinyà, és un model d'arxiu molt interessant i és l'estil que m'agradaria a mi. Seria important, si és que no hi hagués ningú de la família interessada, que arribés a una institució que continués la tasca que estic fent.

4. Quin consell en donaries per enfocar el cinema vist pels figuerencs?

De fet no entenc la pregunta. El cinema és universal i no es pot enfocar el cinema vist pels figuerencs d'una manera local. No se si et servirà, però els anys que van funcionar els cinemes Las Vegas, la Sala Edison, el Jardí, la Juncària i el Savoy, l'ambient que es respirava a Figueres els diumenges és molt diferent al que es viu avui dia. Abans no es viatjava tant i aprofitaves anar al cinema i a la sortida a ramblejar i això quan van anar tancant els cinemes és va anar acabant.

5. *Què és el que t'apassiona d'una pel·lícula?*

L'actriu.

6. *Has vist la pel·lícula con "Faldas y a lo Loco"?*

Sí

7. *Una cosa que t'impressiones?*

La seqüència, quan arriba la Marilyn Monroe al tren i fa un moviment de "cadera" per evitar una fuita de vapor. En Jack Lemmon caracteritzat de dona. També l'última seqüència on Osgood Fielding III (Joe E. Brown) li diu a Jerry Daphne (Jack Lemmon): ningú és perfecte. Per mi és un detall que als censors de l'època s'hi va escapar perquè, al meu entendre, es tractava d'una inclinació homosexual, d'en Osgood Fielding III i en aquell moment els censors feien molta feina.

8. Podries dir-me una possible sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

El que es pugui fer amb la Sala Edison es fer volar coloms. En aquests moments és de propietat privada i serà molt difícil que retorni a la ciutat.

Quan era propietat de la família Cusi, l'Ajuntament tenia que haver arribat a un pacte amb la família perquè l'edifici quedés en propietat de la ciutat.

Hi ha hagut molt projectes. Fa anys, va sortir la possibilitat de fer el museu del cinema a partir de la col·lecció de Tomàs Mallol i més endavant un espai dedicat al món del circ, a partir de la col·lecció de Genis Matabosch, sempre els vaig recolzar, eren interessants. Encara no entenc com des de l'Ajuntament no es va fer un esforç per tirar-ho endavant, i en aquests moments no crec que es pugui fer res.

Si et sembla, puc fer volar coloms i t'explico la meua opinió: m'agradaria que la Sala Edison es convertís en un centre multifuncional on l'eix vertebrador fos el cinema, el teatre, la cançó, que hi hagués una sala d'exposicions i un arxiu dedicat bàsicament al cinema, al teatre i la cançó.

Que hi hagués una sala amb aforament per un centenar de persones.

Rehabilitar la Sala Edison i que arribés a ser un centre dedicat a les arts ajudaria a reactivar un sector de la ciutat que està mort. Només ens fixem amb l'anomenat Rovell d'ou, però si es pogués engegar un bon projecte a la Sala Edison faria que el carrer Sant Pau, Verge Maria fins arribar a la plaça triangular es reactivés tot aquest sector.

CAMPRUBI RIBALTA	<u>contacte:</u> filla Laura Camprubi Llovet
GERENT DE CINEMA	murel4@yahoo.es

1. Com es que es dediques a la gestió de cinemes?

Fonamentalment, per què m'agrada el món del cinema i, en segon lloc, per què es tractava d'un negoci familiar.

2. Ha sigut un apassionat del cinema? O bé una forma de vida?

La puc considerar una forma de vida però, al agradar-me tant el cinema, ha fet que aquesta manera de viure hagi estat molt agradable.

3. Com veu el futur de les sales de cinema a Figueres?

En principi com la de qualsevol altra, seguirà el ritme com de qualsevol altra sala de cinemes i crec que podrà donar servei a tota la població. Mentre els guionistes segueixin tenint bons guions i bones històries, el cinema es seguirà venent com a un entreteniment i com a una obra d'art.

4. Pot explicar-me alguna anèctoda sobre alguna programació o algun fet curiós que hagi passat a Figueres?

El dia 28 de Desembre de l'any 1980 a l'hora de dinar, em truca l'encarregat del cinema Las Vegas, dient-me que ens havien robat sencera la pel·lícula principal de la tarda i la segona bobina de la segona pel·lícula. Li vaig respondre que no m'ho creia, que es veia molt la innocentada. Però no, era veritat! Les taquilles eren plenes i la gent s'estava esperant al carrer.

Ràpidament vaig trucar als cinemes de Banyoles, sabia que tenien una pel·lícula que no passaven fins l'endemà. Ens la van deixar i la vaig anar a buscar.

Amb un cartell vam indicar que, per problemes tècnics, aquella tarda la pel·lícula principal seria substituïda per una altra. Tot i així, la segona la vam projectar sense la segona bobina i lo bo va ser que la gent va veure $\frac{3}{4}$ parts de la pel·lícula, i que ningú se'n va adonar! O, almenys, ningú ens va dir res. Una altra, en quan a la programació, va ser que em vaig confondre al posar el nom d'una pel·lícula titulada: "La lluvia cae sobre los cedros" i, en els programes, apareixia com a : "La lluvia cae sobre los cerdos"

5. Quina emoció li va venir quan va tancar última sala de petit format la sala Savoy a Figueres?

Una mica de nostàlgia però ben convençut i satisfet per la feina ben feta. Penso que a les coses se'ls hi agafa estima, però que s'ha de saber passar pàgina. Va ser la època més interessant de la meua vida laboral, hi va haver un gran "boom" i una bona acceptació de les pel·lícules d'art i assaig i, posteriorment, de la gamma "x".

Va ser una experiència edificant, hi vaig aprendre moltíssim.

6. Has vist la pel·lícula con “Faldas y a lo Loco”?

Sí, i crec que hi podem trobar les millors interpretacions de Jack Lemmon, de Tony Curtis i de Marilyn Monroe, que era una delícia de dona.

7. Una cosa que t’impressiones?

Va ser una pel·lícula que, per l'època, era molt ingeniosa i diferent, i sobretot molt divertida.

8. Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Tot, menys un local d'espectacles. Crec que no té les condicions de viabilitat per accedir-hi.

En aquesta zona, penso que s'hi podria construir un pàrquing públic, per exemple.

CARON, Fèlix-étienne.	Contacte: MUSEU DEL JOGUETS DE CATALUNYA Viatger d'estiu a la ciutat de Figueres
Professor de Cinema	anna.mjc@cmail.cat

1. A què et dediques i de què dones classes?

Sóc professor al Collège Montmorency, a Montreal. Depèn dels anys, però des de fa un any he impartit els cursos de Cinema dels EUA, Cinema quebequès, Cinema popular, Curs de producció, Creació de guions, Anàlisi i crítica de cinema, i Fotografia.

2. Quina relació hi ha entre cinema i l'ensenyament superior?

El cinema, o la televisió, són els mitjans de comunicació més populars en la nostra societat. Estudiar el llenguatge de les imatges, per exemple, ens permet comprendre moltes coses sobre el que veiem cada dia.

3. Els vincles que s'estableixen entre cinema i ciutat son els mateixos per una ciutat gran com la teva i una ciutat petita com Figueres?

No. Però no és la mida de la ciutat allò que és més important. Cal tenir en compte l'activitat cultural que hi té lloc. Hi ha petites ciutats que compten amb festivals de cinema, estudis de producció, emissores de televisió, artistes i tècnics, etc., cosa que no passa necessàriament amb les grans ciutats, tot i que és inevitable que les grans ciutats tinguin tendència a comptar amb més recursos per al desenvolupament de les seves activitats artístiques i cinematogràfiques. Allò que és segur és que el cinema és un art que necessita

molts diners i mitjans, i seria aquesta una condició important més que la mida de la ciutat en sí.

4.Quina importància té per als joves el coneixement de la Història del Cinema?

Per a un jove cineasta és essencial saber què s'ha fet abans si vols tenir la mínima possibilitat de fer alguna cosa d'original, de nou. Per als joves en general, el cinema i la seva història són un mirall de la seva societat i de la seva època. Pot tractar-se d'una manera interessant per als joves d'abordar la història en general.

5.En l'actualitat com hauria de ser una sala de projeccions per una ciutat com Figueres?

Depèn molt del tipus de públic de Figueres, de quin tipus de pel·lícula vol veure, però segons la meua opinió una sala de projeccions hauria de cercar sempre la diversitat: origen de les pel·lícules i dels seus directors, d'èpoques, de gènere, etc.

6.Creus que la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco" ha tingut alguna influència en la Història del Cinema?

No necessàriament una influència en la història del cinema, però es tracta realment d'un arquetipus del cinema dels EUA de la seva època.

7.Una cosa que t'impresionés d'aquesta pel·lícula?

L'habilitat del director per tractar de temes tabú com la transexualitat i per presentar escenes de caràcter eròtic respectant el codi Hays (codi de censura actiu als EUA en aquell moment) i en el context de tensió que hi havia als EUA en aquella època amb la caça als comunistes.

8.D'aquesta teua visita a Figueres t'emportes algun coneixement lligat a la relació amb el cinema? (Cinema Dalí, Museu de Juguets, Pere Portabella, Col·lecció Lluís Benejam, Festicurts, Sala Edison...)

No conec gaire res sobre el cinema català, però això em fa adonar-me encara més de fins a quin punt el cinema dels EUA domina completament fins al punt que els cinemes nacionals com el català es troben molt poc o gens mediatitzats. Després de la meua visita, conèixer una mica més el cinema català és una de les assignatures que em marco com a pendants.

DURAN, Laura	Contacte: Museu de d'Empordà
Estudiant	Tel. 972 50 23 05 arual1210@hotmail.com

1.Com es que vares fer el treball de recerca sobre el cinema, i en concret l'amateur?

Perquè des de fa uns quants anys, el meu cosí -en David Ruiz- és director de cinema amateur, i gràcies a ell he tingut la sort de poder participar en diversos dels seus rodatges i produccions. Tot aquest món m'apassionava, i és per això que vaig decidir-me per aquest tema a l'hora d'enfocar el meu treball de recerca.

2.Els teus estudis actuals tenen relació amb el cinema?

No, aquest any he acabat la Diplomatura de Turisme. El cinema és per a mi un entreteniment.

3.He pogut escoltar l'entrevista a Tomàs Mallol? Pots explicar-me que et va aportar en el teu treball?

L'entrevista d'en Tomàs Mallol em va permetre conèixer el cinema amateur des de la perspectiva d'una persona que s'hi ha dedicat tota la vida i que el sent com a quelcom propi. Va ser un luxe compartir amb ell anècdotes i curiositats de la seva trajectòria pel món del cinema.

4.Quin consell en donaries pel treball de recerca que estic realitzant del cinema vist pels figuerencs des d'àmbits diversos?

Et diria que et posessis en contacte amb totes aquelles persones que intenten potenciar el cinema alternatiu a Figueres, com per exemple els membres de l'ACAT - entitat que gestiona el Festicurts-, el Cineclub Diòptria o bé els organitzadors del Festival de Cinema de Muntanya.

5.Quines propostes faries a la ciutat de Figueres en relació al cinema?

Que les entitats existents en aquesta matèria organitzessin activitats durant tot l'any.

6.Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"? Sí

7.Una cosa que t'impressionés?

La seva comicitat.

8.Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Crec que la millor opció per a aprofitar la Sala Edison seria adaptar-la com la sala de projeccions que tanta falta fa a la ciutat de Figueres.

FONT GARCIA, Carles	<u>contacte:</u> familiar
DIÒPTRIA	Tel. 659960446

1.A què et dediques?

Treballo en un museu.

2.Com et vas començar a relacionar amb el cinema?

Des dels 11 o 12 anys quan em passava totes les tardes dels diumenges d'hivern tancat al Jardí mirant pel·lícules.

3.Des de quan estàs a diòptria?

Des que vaig tornar a Figueres al acabar d'estudiar , l'any 96

4.Quines dificultats trobem per veure cinema d'autor a Figueres?

Força importants perquè l'únic exhibidor que te Figueres te una aposta clara pel cinema comercial i el cinema d'autor rarament hi te cabuda. Aquesta és una de les raons de l'existència de cineclub.

5.Com centraries un treball de recerca amb el títol el Cinema a través dels figuerencs?

Dependria de com ho volguessis encarar. Si ho planteges com a figuerencs que han fet cine és un enfoc però si et planteges la relació històrica entre la ciutat de Figueres i el cine és un altre completament diferent

6.Has vist la pel·lícula "Con faldas y a lo loco"?

Si

7.Una cosa que t'impressionés?

No és la meva pel·lícula preferida de Billy Wilder però sin que manté les dosis de comèdia esbojarrada però alhora crítica que tan m'agrada d'ell.

8.Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Per tots els problemes de remodelació que te l'edifici pel seu caràcter històric, l'única sortida viable fos que una administració l'adquirís i el destinés a usos culturals.

GALTER SANCHEZ, Lluís	contacte: familiar
DIRECTOR DE CINEMA	654060615 lluis.galter@gmail.com

1. Com definiries el cinema que fas?

Sempre he intentat adaptar el tema, el concepte, la història que vull explicar a una forma concreta, sense deixar que m'afectin les convencions a l'hora de plantejar el relat en qüestió. Respectar allò que t'ha empès a abocar-te a fer-ne una pel·lícula i fugir de les concessions. Ser radical en el sentit pur del terme, és a dir, anar a l'arrel, dignificar-la, mesurar els propis mitjans, les virtuts i els defectes i encarar-los en una direcció òptima. Fer que l'espectador participi de l'experiència de mirar i escoltar una sèrie d'imatges i sons, d'omplir els buits, no donar-li tot mastegat i prefabricat, deixar una sèrie d'intersticis per tal que sorgeixin interpretacions diverses, sempre i quan circulin en la mateixa línia que tu mateix t'has marcat.

2. T'ha influenciat el cinema de Pere Portabella a l'hora de dirigir?

No. Només he vist alguns curtmetratges i, malgrat coincidir en certes coses i valorar-lo positivament, no trobo que m'hagi influït.

3. Com a director de cinema novell que es el què més t'ha influït per que et dediquessis a aquest món?

El fet de gaudir veient tot tipus de pel·lícules i participar d'aquest plaer creant-ne de noves. No entenc el cinema com una cosa egoïsta sinó recíproca. Si t'agrada una cosa, col·labora perquè aquesta cosa creixi.

4. Pots explicar-me com a director quina es la tasca del productor. Hi ha alguna productora a qui la comarca?

El productor i el director són figures complementàries. L'objectiu és el mateix (la realització d'una obra el més reeixida possible) però les tasques corren paral·leles. El productor dissenya un procés fílmic en un sentit més logístic i industrial (que al mateix temps és artístic perquè afecta a la definició artística de l'obra). Reuneix els elements, les persones, l'equip humà i tècnic que faran possible la materialització de la pel·lícula. Vehicula la part econòmica de l'obra, les entrades i sortides de diners, els sous, el tràmit de subvencions oficials, la vida comercial de la pel·lícula un cop acabada (sales, festivals, televisions, dvd, internet...). La relació entre el director i el productor ha de ser una batalla amistosa, racional. De la confrontació no violenta, en pot sortir una obra més àmplia, més elaborada, materialment possible, en definitiva, sempre i quan es respectin les decisions artístiques del director, que ha de lluitar per mantenir el rumb artístic i conceptual de la pel·lícula i no deixar que navegui per aigües que no són les seves.

5. Què el més complicat a l'hora de dirigir una pel·lícula?

Mantenir-se ferm en les decisions, quan aquestes no semblen ser del gust de tothom, però també cedir quan l'opinió d'algú altre, sigui qui sigui, et fa recapacitar. Tenir un bon equip de professionals, confiar en ells, delegar

responsabilitats sense perdre-les de vista. Mantenir-se alerta envers tots els departaments tècnics i artístics sense tallar les ales de ningú. Provocar un bon clima entre els membres de l'equip, potenciar el millor de cadascun sense posar una pressió excessiva en el sentit negatiu de la paraula. Esperar el màxim de tothom sense dir-ho, però que tothom ho sàpiga. Ser totalment exigent amb un mateix per poder ser-ho amb la resta. Manar en silenci, fent veure als altres que ets el més indicat per fer allò que fas, per tal que la resta no dubti d'allò que fa, fins i tot quan no sap el que fa ni perquè ho fa, si es dona el cas.

6. *Has vist la pel·lícula con "Faldas y a lo Loco"?*

Sí.

7. *Una cosa que t'impressiones?*

Poca cosa i tot en general. És una pel·lícula molt ben feta però no recordo cap escena en concret. Només la Marilyn dient "Ukelele".

8. *Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?*

Que tornés a funcionar com a sala de cinema, més en la direcció del Diòptria, sense fer-se ombra mútuament. El cinema comercial ja té la seva finestra amb els multicinemes. L'Edison podria tenir una línia semblant a la que tenen els Truffaut de Girona.

JOAN I ROSA, Josep Maria	Contacte:	Museu del Joguet
Director del museu i col·leccionista	Tel.	972 50 4585

1. *Quans anys passen de l'inici del cinema amb els primers joguets de cinema?*

Les primeres peces en referència datada, no eren pensades com a joguets, més aviat eren peces que es varen utilitzar com a eines d'experimentació per crear animació.

2. *Com a col·leccionista i Director del Museu del Joguet quin paper juga el cinema dins del Museu?*

Es un aspecte que ens interessa però, tenim un apartat dins el Museu anomenat "Il·lusions òptiques" que està dedicat a tot el que fa referència a la animació i al cinema, és un espai molt important que agrada molt als visitants, on exhibim zootrops, praxinoscopis, anamorfoscòpis, llanternes màgiques, i petits aparells de cinema infantil (el cinema Scob, el cinema Nic, el Pathé Baby, etc).

3. *Hi ha una prèvia a la història del cinema com els zootrops, quan s'inicien?*

Aquesta màquina es va crear el 1834 per un anglès William George Horner. Es tracta d'un tambor giratori amb un reixat, i a dins del tambor s'hi col·loquen unes tires amb imatges en forma de seqüència en horitzontal, al girar les reixetes i mirem a través d'aquest espai tenim la sensació de que les imatges s'encadenen i es mouen. Per tant, l'efecte de moviment i es ben present a la nostra retina.

4.En l'actualitat què col·leccions relacionat amb el cinema actual?

Totes les peces que hi tenen relació ens interessen, de fet també el Museu ha fet exposicions temporals sobre les il·lusions òptiques en diverses ocasions. Hi ha una bibliografia molt interessant relacionada amb aquest tema.

5.L'última adquisició que has fet de joguet relacionat amb el cinema? Està esposada en el Museu?

La darrera peça no està exposada ja que es d'adquisició recent i està en la fase de registre, és un aparell cedit per una senyora que ens el va enviar des de Barcelona. Es un instrument tipus visor per veure imatges en relleu. Més o menys es va fabricar als anys 70. El nom es View-Master i va ser fabricat a Oregon d'Estats Units.

6.Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"?

La vaig veure fa uns 35/40 anys, en el seu moment em va agradar, era transgressora, ara, vista de nou potser divertida, però, carinclona, em sembla que s'ha fet una versió actualitzada.

7.Una cosa que t'impressionés?

Les pioneres pel·lícules de Georges Méliès i tots els films de l'expressionisme alemany, són pel·lícules per descomptat encara sense banda sonora, on l'imatge tenia una força importantíssima.

8.Podries dir-me una possible sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Es difícil. Qualsevol proposta que em facis per salvar l'edifici em semblarà molt bé.

A part de la sala, les escalinates i el vestíbul dels Miralls eren espais importants de la Sala Edison, possiblement a hores d'ara deuen estar en un estat molt ruïnós. És un tresor que Figueres ha deixat perdre. L'inconvenient dels multicines a les afores de Figueres ha fet que es perdi una mica l'hàbit d'anar al cinema.

1. Ens podria explicar la seva trajectòria com a cineasta?

La meua vida cinematogràfica va començar un dia que estaven jugant uns nens a qui a la carretera i vam veure acostar-se un carro molt estrany amb dos cavalls blancs va parar i van preguntar en aquest poble on podem fer cine, i no sabíem que era el cine, i varem portar-los a casa d'uns veïns. I varem acompanyar a fer una crida a tot el poble per avisar que farien cinema al vespre a l'estanc que hi havia una sal gran i costaria 20 cèntims els petits i 30 cèntims els grans. Es va fer un miracle girava una rodeta i a través d'una bombeta es van veure imatges projectades en una pantalla grossa. Estem parlant de Torroella de Fluvià, era una cinema ambulant, que varen deixar d'existir quan hi va haver cine a Sant Pere Pescador i a l'Armentera. D'aquell home queden troços de pel·lícules que encar guardo.

Després, més tard vaig començar a fer cinema independent com una possibilitat alternativa al cinema comercial. Volia fer sentir a l'espectador allò que jo sentia a través de les imatges.

Vaig al cinema cada setmana per gust, veig totes les pel·lícules espanyoles, ja que sóc membre d'honor de l'Acadèmia espanyola de cinema.

Vaig començar a comprar màquines de cine no professional i amateur del pre-cinema abans del cinematògraf, vaig aconseguir una bona col·lecció. Vaig voler fer particip a un col·lectiu més ampli, per això va sorgir el Museu de Cinema, que primerament es va pensar en Figueres, però no ens varem entendre, volien la meua col·lecció sense compensació, i finalment ha anat a Girona, que es considerat el millor d'Europa, que vol dir del món.

2. Què entén per cinema amateur?

Cinema completament independent, que no està sotmès a la jerarquia d'un senyor que el productor que li agrada el cinema però no suficient, per deixar fer allò que el director vol. A més, ha de viure del cinema per tant només ho permet el comercial.

Fàcil i econòmic el cinema comercial, cal una tècnica que es conegui ja que sinó es faran faltes d'ortografia en codi de cinema.

El cinema amateur té sortida, però, no té espectadors si està mal fet. Per una banda el cineasta no té coneixements per fer-lo bé i per l'altre l'espectador no té coneixements per entendre'l.

3. Per què és tan poc conegut el cinema amateur?

La gent, l'espectador no li dóna valor, però té un valor reconegut... a mi m'interessa més una pel·lícula com "el sol del membrillo" amb una càmera, un pati i una pel·lícula preciosa. Per que el que és porta a dintre, sortosament, no es necessita res per fer una gran pel·lícula, com de les de romans, una noia va fer una pel·lícula que es diu: "el cielo gira" amb poc recursos, uns vells del poble i el paisatge en un poble de la Rioja, una obra magnífica, no era comercial i no es va passar. Pocs espectadors.

Per passar al cinema professional s'ha de conèixer força bé el llenguatge cinematogràfic, sinó quan es va a la productora i no saps explicar el que vols, com desenvolupar la seva feina, es clar si un té "peles" pot fer el que vulgui. En 35 mil.límetres i un projector es pot fer molta feina.¹

MARTINEZ PUIG, Alfons	<u>contacte:</u>	LA CATE
PROFESSOR DEL CURS D'HISTÒRIA SOBRE CINEMA TEL. 606428909		

1. A què et dediquès?

Treballo en el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, als Jutjats de Figueres.

2.D'on et va sorgir l'afició pel cinema?

De sempre, la meua mare és una gran aficionada que m'ha ensenyat molt del que sé i des de petit he anat a tots els cinemes de Figueres (La Cate, La Salle, El Parc Bosc, Las Vegas, El Juncària, El Jardí, i els multicinemes actuals). Quan feia la mili (això ja són batalletes) vaig veure totes les estrenes d'aquell any a Saragossa. Suposo que ho portes a dins. De fet m'hagués agradat estudiar direcció de cinema però no va poder ser. A la universitat, vaig tenir la sort de comptar amb molt bons professors que em van fer interessar pel cinema més enllà de ser espectador i que hi havia un gran món al darrere de la pantalla que encara estic descobrint.

3.Com a professor d'Història del cinema quins consells en donaries sobre el treball de recerca que estic fent del Cinema vist pels figuerencs des d'àmbits diferents?

En qualsevol treball de recerca cal que hi hagi dos elements fonamentals, el primer que la persona que el faci cregui en el que està fent i, en segon lloc, que allò amb què treballis sigui el més "novedós" possible. Que ningú altre abans ho hagi fet, si és possible. A més, el cinema és un món extraordinàriament complex, on hi entra des d'elements culturals, socials o econòmics als estrictament artístics o tècnics. El camí a recórrer és molt ampli.

4.Alguna cosa de la història del cinema relacionada amb Figueres que no s'hagi publicat?

Probablement moltes, de fet només s'ha publicat un sol article als Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos de 1995, sobre els cinemes de Figueres. Hi ha moltes curiositats sobre el cinema a Figueres, des dels orígens fins a èpoques ben recents. Una anècdota que m'explicà un professor meu d'Hª del

---

¹ Aquesta entrevista ja estat transcrita d'una gravació mp3, cedida per Laura Duran i Arroyo, del seu treball de recerca. "El Cinema Amateur." 2006

Cinema és que Figueres fou, casualment, un dels primers llocs d'Espanya on es feren projeccions de cinema on actualment hi ha el Museu de l'Empordà i que en aquells moments era l'antiga casa del governador, coneguda com el Saló de la Placeta; el problema és que no hi ha documentació al respecte. Una altra cosa és recollir totes les filmacions que s'han fet a Figueres i comarca, força abundants.

5.A quina persona de Figueres que tingui relació amb el cinema entrevistaries?

En una ocasió vaig entrevistar a tots els crítics de cinema a Catalunya que treballaven en els principals mitjans de comunicació catalans, des de La Vanguardia a El Punt, va ser una experiència magnífica. Una persona de Figueres que et podria parlar molt de cinema és en Lluís Benejam, col·leccionista de cartells de cinema i un dels impulsors de la Fira de Cinema de Figueres.

6.Has vist la pel·lícula *la "Con Faldas y a lo Loco"*?

I tant. És una gran pel·lícula, una de les millors i més ben aconseguides comèdies de Billy Wilder. M'agraden molt les comèdies i aquesta potser és de les més divertides que et puguis trobar i de més èxit, de fet han passat més de cinquanta anys des de que la varen estrenar i no es veu passada de moda.

7.Una cosa que t'impresionés?

D'aquesta pel·lícula? Doncs hi ha diverses coses que són impressionants. En primer lloc que se li permetés fer una pel·lícula amb dos homes transvestits com argument principal, a finals dels anys 50. Un altre és un muntatge trepidant, a ritme de jazz o de charleston, i amb uns diàlegs tan ràpids i divertits.

8.Podries dir-me una possible sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

La Sala Edison no és el primer cinema de Figueres sinó el primer de tota la província de Girona, i un dels primers de Catalunya. Es construí el 1904 i es feu exclusivament per ser cinema, no per teatre, la qual cosa et dóna una idea de la dimensió del cinema en pocs anys (s'inventa a París el 1895) i també de Figueres.

Una solució de futur passa, indiscutiblement, perquè passi de mans privades on ha estat sempre a mans públiques i a partir d'allà, recuperar-lo per a la ciutat. No entenc aquesta ciutat sense la Sala Edison, i que en un futur pugui ser un equipament municipal vinculat a la cultura en general; concretament a què no ho sé, però entenc que el seu futur passa per la recuperació, restauració i posada a disposició de la ciutat, i el cinema seria un interessantíssim vehicle. Si no es fa així, el més segur és que aquest cinema acabi perdent-se i seria imperdonable. De bons projectes poden pensar-se molts, l'edifici permet fer moltes coses, també cal tenir en compte molts elements econòmics que suposo són el principal entrebanc.

PAYRO FARRÉS, Joan	<u>contacte:</u> familiar
JUBILAT AFICCIONAT AL CIENEMA	TEL. 972501977

1. Com es va enganxar al cinema?

Des que tenia cinc o sis anys, època en que els meus pares em portaven al cinema cada diumenge. M'enlluernava el que veia.

2. Com ha viscut el canvi de format de les pel·lícules, per a un col·leccionista?

Com tot, ha evolucionat, amb els seus pros i els seus contres, però ho he considerat normal.

3. Com veus la situació d'avui del cinema en relació amb l'inici del cinema?

A l'inici tenien molt pocs mitjans i es feien obres que en algun cas avui dia encara no s'han superat. En l'actualitat també es fan pel·lícules que són obres mestres, però tenen uns mitjans al cent per cent superiors.

4. Quin consell en donaria per poder relacionar el Cinema vist pels Figuerencs?

Consultar tot el que tinguis al teu abast, planificar-te i treballar amb motivat.

5. Un director preferit.

Quatre: Luchino Visconti, Federico Fellini, Igmar Bergman i Billy Wilder.

6. Has vist la pel·lícula Con faldas y a lo loco?

Sí, i és una obra mestra de la comèdia.

7. Una cosa que t'hagi impressionat.

La baixada per l'escala de Norma Desmond (Gloria Swanson) a la pel·lícula *El crepúsculo de los dioses* (Sunset Boulevard).

8. Podries dir-me una possible sortida per a l futur de la sala Edison, el primer cinema de Figueres?

Es va perdre l'oportunitat de reutilitzar-lo quan es va proposar de fer-hi el museu del cinema i es va desestimar la proposta del Sr. Mallol. S'en va beneficiar Girona. Seria molt bonic que tornés a funcionar com a cinema i teatre, però això és una utopia.

RODON CATALAN, Empar	<u>contacte:</u> Funcional Teatre
Professora IES Alexandre Deulofeu Figueres.	Tel. 670.85.99.42

1. Dè quines assignatures dones classes?

Jo en aquest moment estic donant cultura audiovisual, que fins ara es deia imatge tot i això els continguts són els mateixos. Aquesta assignatura la dono a 2n de Batxillerat tan de arts plàstiques com de arts escèniques. Després també

dono dibuix tècnic, a primer i segon de batxillerat. A més faig una optativa a quart d'ESO.

2. A part de l'edició d'imatges en la Funcional Teatre quina relació tens amb el cinema?

La relació que tinc amb el cinema és bàsicament amateur, sempre m'ha agradat desde l'època que estudiava belles arts, però mai l'havia estudiat com una disciplina en la carrer, va ser després que em vaig anar formant però només com a aficionada.

Actualment la relació que tinc amb el cinema apart de ser una aficionada, és la que tinc a l'institut on treballo, ja que el temari exigeix una part de cinema.

3.Com a professora has tutelat algun treball de recerca relacionat amb el cinema?

Relacionat amb el cinema, pròpiament no, però si relacionats amb fotografia. En el meu departament hi ha hagut un alumne, que el va fer sobre la triologia del padrino.

4.Quines pautes en recomanaries pel Treball de recerca que estic fent sobre el Cinema vist pels figuerencs, des d'àmbits diferents?

Home crec que aquest treball és sobretot un treball de camp, ja que pots fer entrevistes a persones relacionades amb el cinema o buscar en els arxius de la ciutat, informació de les primeres projeccions que van haver-hi a la ciutat de Figueres.

5.Com veus el cinema a la ciutat de Figueres en l'actualitat?

El cinema en l'actualitat el veig bastant plàstic, tret de diòptria i algun festival de animació , en general costa trobar pel.lícul.les bones i amb interès.

6.Has vist la pel·lícula "Con faldas y a lo loco"?

L'he vist, fa molt de temps, però, no et sabia dir l'argument de que va.

7.Una cosa que t'impressionés?

Bé, com ja he dit no recordo l'argument, però, si algun fotograma que em va sorprendre com es el de la persecussió del final de la pel.lícula.

8.Podries dir-me una possible sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

Seria ideal una sala de projecció al centre, tot i que com a sortida és molt complicat competir amb els multicines de Figueres.

1.Com va nèixer el FESTICURTS?

Va néixer d'una iniciativa totalment honesta, de servei lúdic i sense ànim de lucre a la ciutat. Fa 6 anys, uns quants figuerencs amb inquietuds cinèfiles i certa formació cinematogràfica i/o audiovisual ens vam associar en l'ACAT (Associació Cinematogràfica i Audiovisual Tramuntana) amb l'objectiu d'escriure guions, fer curts i crear un festival de curtmetratges a Figueres, entre d'altres coses. Des de llavors hem produït una vintena de curts i portem ja sis edicions del FESTICURTS (amb aquesta darrera), amb les que hem intentat portar sempre lo millor del curtmetratge amateur i professional de cada any fet arreu.

2.Quines activitats feu a la ciutat de Figueres?

Bàsicament l'organització del FESTICURTS. Enguany hem encetat el cinefòrum del Pla de Barris, i periòdicament organitzem mostres en diversos locals de Figueres. També periòdicament donem suport a joves creadors que volen fer un curtmetratge.

3.Que pot aportar en un futur el FESTICURTS a la ciutat?

Doncs no ho sé, sincerament. Lo que sé segur sé que aportem cada any és, com ja he dit, lo millor del curtmetratge amateur i professional fet a arreu. Per un costat, i en un sentit més filosòfic/utòpic ens agradaria aportar el nostre de sorra per què la gent de Figueres en general no fos tan ignorant en tema cinematogràfic, que ho és i molt; que sabés que a part d'aquest cinema de multisales ple de *remakes*, o còpies de còpies de còpies, hi ha un cine clàssic i pioner, un cinema original i independent (com el que sol programar el Cineclub DIÒPTRIA), i sobretot un cinema curt que és la pedrera del cineasta del futur, i que sol ser d'una qualitat i d'una diversitat espectacular. Per un altre costat, i potser el més important, el FESTICURTS pot aportar un estímul com a plataforma d'exhibició, per les noves generacions de la província vers la creació audiovisual, i més tenint en compte que estem en plena era de la imatge.

4.Les activitats de Cinema de Barri que heu portat en el pla d'entorn del barri vell, han generat debat?

Si has vingut a alguna de les sessions hauràs vist que sí. La fórmula: projecció de pel·lícula + debat, és una fórmula coneguda i contrastada, segurament no tant atractiva com anar al mig de Figueres a escoltar música amb una birra a la mà, però igual o més interessant. Les pel·lícules sempre generen debat, ja sigui des del punt de vista artístic o tècnic, com pel missatge que desprenen. El públic, però, ha d'estar predisposat a l'activitat en qüestió, al debat. En aquest sentit, el cinefòrum del Pla de Barris ha generat debat cinèfil, cinematogràfic i social.

5. *Per quines pautes us guieu com programeu?*

Si et refereixes al cinefòrum, al ser la primera vegada que ho fèiem vam apostar per pel·lícules generacionals, molt conegudes o en tot cas que poguessin donar joc al debat en més d'una perspectiva. Crítica social, cinema comercial vs. cinema independent, l'art de fer una bona pel·lícula, pensar però entretenint, violència, el progressiu gust per la sang, etcètera, van ser conceptes que vam buscar a l'hora de triar la programació de les pel·lícules d'aquest primer cinefòrum, conceptes, valors que potenciïn el debat, el fòrum.

6. *Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"?*

Sí.

7. *Una cosa que t'impressionés?*

Billy Wilder, Marilyn Monroe, Toni Curtis, Jack Lemon, la banda sonora, la fotografia, i la frase final: '*nobody's perfect*'. Per si no queda prou clar: tot.

8. *Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?*

De primeres et diré que no li veig cap futur, per culpa de la generació de polítics que estem patint a Figueres des de fa ja uns quants anys, el mateixos que han deixat morir la Sala Edison, i que han fet lo propi amb el més recents cinemes Savoy o Las Vegas. Amb això et contesto, no? La sortida passa per l'arribada de nous polítics prou competents, nous i eficients gestors que ideïn un pla de recuperació de la sala com a patrimoni històric local, i com a centre social cultural. Indefectiblement, la sortida per un futur digne de la Sala Edison passa per mans polítiques. Això o l'arribada d'un multimilionari filantròpic que corri amb totes les despeses, però això em penso que és ser ja massa 'pel·liculero'.

Germà SENÉN ÁLVAREZ	contacte: msoler33@xtec.cat
"La Salle "	

1. *Entre quin període es va fer cinema a la Salle?*

Va començar, poc després de la Guerra Civil i va acabar el curs 1975/76. La finalitat del cinema era l'internat.

2. *Era en període escolar o tot l'any, la programació?*

La programació era durant el període escolar, sempre es feien dues pel·lícules en cada cesio. Una programació típica era una pel·lícula de l'Oest i una de còmica.

3. *Quina va ser la primera i darrera pel·lícula que es va projectar?*

No en tenim constància.

4. *Podria explicar-me alguna anècdota que pugui transcendir?*

Tinc entès que en una època la situació de la sala era: en la part superior l'amfiteatre o "galliner" per les alumnes de les "franceses, escolàpies, cor de maria i san vicenç" i en la part inferior, es a dir, la platea pels interns de l'escola i els nois de Figueres.

5.Encara es projecta cinema pels alumnes en l'antiga sala de projecció?

Actualment la sala es continua utilitzant. Es projecte alguna pel·lícula a les diferents etapes dels alumnes. La projecció s'efectua en DVD.

6.17 Has vist la pel·lícula "Con Faldas y a lo Loco"? Una cosa que t'impressionés?

No.

8.Podries dir-me una possible de sortida pel futur de la Sala Edison, el primer cinema a Figueres?

La sala Edison, jo l'adaptaria a Teatre i per activitats culturals. El cinema avui en dia, es veu a casa i a la carta.

XIII. BIBLIOGRAFIA

Bernils March, José M^a. (1975) Figueras. Cien años de ciudad. Institut d'Estudis Empordanessos. Premi d'investigació en els 3r Premi literari de la Societat Coral Erato de Figueres.

Bernils March, Josep M^a. (1995) Els cinemes a Figueres. Història. Annals de l'IEE. Núm 28 Figueres.

Combate, El 22.09.1906- pàgina 003.pdf. fonts local. Biblioteca Fages de Climent.
Gran Enciclopedia Larouse. (1967) Cinematografia. Vol2.pàg. 951-956. Ed. Planeta. Barcelona.

Martínez i Puig, Alfons. (2009) vol.:40 El Teatre Principal de Figueres: una història del dinou (1814-1902) (p. 231-262) Annals de l'institut d'Estudis Empordanessos.

Gubert, Román. (1973) Historia del cine. II vol. Col.Ediciones de bolsillo. Editorial Lumen.

Schneider, S.J. coordinador. (2010). "1001 películas que hay que ver antes de morir". Ed. N° 10. Ed. Grijalbo.

XIV. WEBGRAFIA

<http://www.bibliotecadefigueres.cat/>

<http://www.iee.cat/>

<http://www.mjc.cat/>

<http://www.museudelcinema.org/es/c7.html>

www.pereportabella.com

http://www.google.es/#q=la+mirada+portabella+2008&hl=es&biw=1206&bih=756&prmd=v&source=univ&tbs=vid:1&tbo=u&ei=-GzATMiWGIOP4gb1o7TfCw&sa=X&oi=video_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CC4QqwQwAw&fp=9ba949e28e5bea7a

[6&prmd=v&source=univ&tbs=vid:1&tbo=u&ei=-](http://www.google.es/#q=la+mirada+portabella+2008&hl=es&biw=1206&bih=756&prmd=v&source=univ&tbs=vid:1&tbo=u&ei=-GzATMiWGIOP4gb1o7TfCw&sa=X&oi=video_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CC4QqwQwAw&fp=9ba949e28e5bea7a)

[GzATMiWGIOP4gb1o7TfCw&sa=X&oi=video_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CC4QqwQwAw&fp=9ba949e28e5bea7a](http://www.google.es/#q=la+mirada+portabella+2008&hl=es&biw=1206&bih=756&prmd=v&source=univ&tbs=vid:1&tbo=u&ei=-GzATMiWGIOP4gb1o7TfCw&sa=X&oi=video_result_group&ct=title&resnum=4&ved=0CC4QqwQwAw&fp=9ba949e28e5bea7a)

http://es.wikipedia.org/wiki/Sala_de_proyecci%C3%B3n

[http://www.google.es/images?q=imatges+de+projeccio+de+cinema&um=1&ie=UTF-](http://www.google.es/images?q=imatges+de+projeccio+de+cinema&um=1&ie=UTF-8&source=univ&ei=oEVtTLi9JYqQjAea_Nz7CA&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=1&ved=0CCcQsAQwAA&biw=947&bih=811)

[8&source=univ&ei=oEVtTLi9JYqQjAea_Nz7CA&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=1&ved=0CCcQsAQwAA&biw=947&bih=811](http://www.google.es/images?q=imatges+de+projeccio+de+cinema&um=1&ie=UTF-8&source=univ&ei=oEVtTLi9JYqQjAea_Nz7CA&sa=X&oi=image_result_group&ct=title&resnum=1&ved=0CCcQsAQwAA&biw=947&bih=811)

<http://www.radiocine.org/podcast/cinehistoria1.mp3>

<http://www.xtec.es/~xripoll/ecine8.htm>

<http://silentladies.com/zMaleStars.html>

<http://www.diaridegirona.cat/comarques/2010/06/08/proposen-convertir-lantic-cinema-las-vegas-espai-polivalent/411199.html>

<http://recursos.cnice.mec.es/media/cine/extras/bibliogen.html>

<http://www.fotonostra.com/biografias/lumiere.htm>

<http://www.ub.es/geocrit/b3w-231.htm>